

**MIKÄ ON HYVÄÄ MUSIIKKIA? - VANHOILLISLESTADIOLAISTEN
NUORTEN AJATUKSIA MUSIIKISTA**

Samuli Seppänen
Maisterintutkielma
Musiikkikasvatus
Syyslukukausi 2016
Jyväskylän yliopisto

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Musiikin laitos
Tekijä – Author Samuli Henrik Sebastian Seppänen	
Työn nimi – Title Mikä on hyvää musiikkia? - Vanhoillislestadiolaisten nuorten ajatuksia musiikista	
Oppiaine – Subject Musiikkikasvatus	Työn laji – Level Maisterintutkielma
Aika – Month and year 2016 Joulukuu	Sivumäärä – Number of pages 73
Tiivistelmä – Abstract	
<p>Tutkielman tarkoituksena oli ottaa selvää vanhoillislestadiolaisten nuorten musiikillisesta maailmankuvasta sekä hankkia konkreettista tietoa heidän musiikillisista tottumuksistaan. Musiikkikasvattajana on tärkeää ymmärtää opettajan näkökulmasta musiikillisen maailmankuvan peruselementit ja samalla osata muodostaa syy-seuraus-suhteet siihen, miksi ja miten oppilas kokee musiikin.</p> <p>Tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostuu kahdesta eri osiosta, joista ensimmäisessä kuvataan musiikin merkityksestä nuorelle, sekä toisessa perehdytään vanhoillislestadiolaisuuteen. Käytän vanhoillislestadiolaisessa osiossa hyödykseni useimmiten SRK:n eli Suomen Rauhayhdistysten Keskusyhdistyksen julkaisemia kirjoja ja artikkeleita.</p> <p>Itse tutkimus toteutettiin Jämsän Kristillisessä Kansanopistossa kyselytutkimuksella, johon osallistui 34 nuorta. Tutkimuksessa ilmeni, että musiikki koettiin hyväksi harrastukseksi ja oli erittäin tärkeässä osassa suurimmalla osalla nuorten elämää. Musiikkia harrastetaan usein musiikkiopistossa, kotona tai kuoroissa. Vanhoillislestadiolaisuus yhteisönä tarjoaa paljon musiikillista aktiviteettia, usein laulun tai kuorolaulun välityksellä.</p> <p>Nuorilla vallitsee selkeästi kulttuurillinen ja osittain hierarkkinen musiikkikäsitys. Musiikin analysointiin vaikuttaa suurimmalta osin kappaleen sointiväri ja musiikillinen tyyllisuuntaus. Musiikkia analysoidaan opittujen kulttuurillisten tottumusten varassa. Klassinen ja harras hengellinen musiikki koettiin yleisesti ottaen hyväksi musiikiksi, mutta kevyessä musiikissa tapahtuu osittain hajontaa. Musiikkiin liittyvä ilmiölähtöinen perehtyneisyys oli vajavaista, mikä nosti vastauksissa esille selkeitä ristiriitoja.</p> <p>Nuorten vastaukset heijastavat väistämättä yhteisön, sekä kodin opetusta musiikista. Olisi kuitenkin mielenkiintoista kohdistaa sama tutkimus yhteisön täysi-ikäiselle sukupolvelle.</p>	
Asiasanat – Keywords Musiikki, vanhoillislestadiolaisuus, nuoret	
Säilytyspaikka – Depository	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Musiikillinen maailmankuva	3
2.1	Musiikin merkitys nuoren elämässä.....	3
2.2	Musiikillinen maailmankuva.....	4
2.3	Musiikillinen orientaatio	5
2.3.1	Aktiivinen ja passiivinen musiikillinen orientaatio.....	6
2.3.2	Musiikillinen erityisorientaatio	6
2.4	Musiikillinen minäkäsitys	7
2.5	Musiikkimaku.....	8
2.5.1	Musiikkimaun muotoutuminen.....	9
2.6	Musiikillisten tyylijen määrittely.....	9
2.6.1	Kevyt ja klassinen musiikki.....	9
2.6.2	Hengellinen musiikki	10
2.7	Musiikkikäsitykset	11
2.7.1	Hierarkkinen musiikkikäsitys	11
2.7.2	Autonominen musiikkikäsitys.....	12
2.7.3	Kulttuurillinen musiikkikäsitys	12
3	Vanhoillislestadiolaisuus	13
3.1	Vanhoillislestadiolaisuudesta	13
3.1	Vanhoillislestadiolainen etiikka	14
3.1.2	Pahentaminen	18
3.2	Musiikin teologinen näkökulma.....	19
3.2.1	Martti Luther	20
3.3	Musiikki vanhoillislestadiolaisuudessa.....	22
3.3.1	Siionin laulut ja virret	22
3.3.2	Musiikki koulussa	23
3.3.3	Musiikkiin liittyvät näkemykset.....	24
4	Tutkimusasetelma	26
4.1	Tutkimuksen tarkoitus.....	26
4.2	Tutkimusongelma.....	26
4.3	Tutkimusmenetelmä	27
4.4	Aineiston keruu	27
4.4.1	Musiikkinäytteiden perustelu	29
4.5	Aineiston analyysi.....	30
4.6	Tutkimuksen luotettavuus	31
5	Tutkimustulokset	33
5.1	Musiikkinäytteet	33
5.2	Musiikki omassa elämässä	36
5.3	Musiikki lähipiirissä	38
5.4	Musiikki ja usko.....	39
5.5	Ajatuksia koulun musiikinopetuksesta	39
5.6	Johtopäätökset.....	41
5.6.1	Musiikilliset tottumukset	42
5.6.2	Musiikillinen maailmankuva.....	43
5.6.3	Rockmusiikki	45
5.6.4	Musiikilliset peruselementit	47
5.6.5	Hengellinen musiikki	49

6	Pohdinta	52
6.1	Teologinen näkökulma	54
6.2	Musiikkikasvattajan näkökulma.....	55
6.3	Klassinen musiikki	56
6.4	Lopuksi	56
7	Käytetyt lyhenteet.....	58
8	Lähteet	59
9	Liitteet	63

1 JOHDANTO

Tämän tutkielman motiivina on ottaa selvää vanhoillislestadiolaisten nuorten musiikillisesta maailmankuvasta. Tätä tutkimusongelmaa selvittäessä pyrin avartamaan yleisesti nuorten musiikillisia tottumuksia ja käytäntöjä, jotka heijastavat väistämättäkin vanhoillislestadiolaisen yhteisön arvoja ja näkemystä musiikista.

Musiikkikasvattajana on tärkeää ymmärtää juuri opettajan näkökulmasta musiikillisen maailmankuvan peruselementit ja samalla osata muodostaa syy-seuraus-suhteet siihen, miksi ja miten oppilas kokee musiikin. Musiikillisesta maailmankuvasta heijastuvat käytännössä kaikki, mitä ihminen on kokenut ja kokee elämänsä aikana. Tästä syystä uskolla on suuri vaikutus musiikilliseen maailmankuvaan.

Vanhoillislestadiolaisuuden kristilliset opetukset uskosta perustuvat Raamattuun. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että niin iankaikkisiin, kuin arkipäiväisiin asioihin pyritään hakemaan vastauksia ja ohjeita Raamatun avulla. (rauhanyhdistys.fi/fi/nain-me-uskomme/. Viitattu 8.3.2016.) Elämään liittyviä asioita pohtiessa pyritään siis kärjistetysti miettimään mikä on oikeaa ja mikä on väärää. Vastakkainasettelua asioiden välillä väistämättä syntyy, eikä musiikki ole tässä poikkeus. Musiikki on pitkälti tunnepohjainen ja kulttuurisidonnainen ilmiö, minkä takia oikean ja väärän kanssa tasapainottelu onkin monimutkaista.

Kandidaatintutkielmassani (2014) selvitin, että vanhoillislestadiolaisuudessa musiikki nähdään yleisesti hyvänä asiana, mutta kevyttä musiikkia tulisi yhteisön yleisen linjauksen mukaan välttää. Tutkielma perustui lukuisista uusista SRK:n (Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys) julkaisemista kirjoista ja artikkeleista. Kirjoitukset ja artikkelit vastaavat loppujen lopuksi kuitenkin aina yksittäisten henkilöiden mielipiteitä, eivätkä anna käytännön kuvaa esimerkiksi siitä, miten tämän päivän nuori kokee musiikin ja toimii musiikin parissa.

Keskityn tässä tutkielmassa nuoriin, sillä opettajan näkökulmasta nuoret ovat aina ajankohtainen kohderyhmä. Toiseksi musiikilla on huomattava rooli nuoren elämässä, nuoret kuluttavat paljon musiikkia ja musiikilla on suuri vaikutus nuoren kehitykseen.

Aloitan tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen käymällä aluksi läpi musiikin merkitystä nuorilla sekä musiikilliseen maailmankuvaan liittyvää termistöä. Toisessa osuudessa avaan vanhoillislestadiolaista arvomaailmaa ja sitä, mitkä arvot ja näkemykset vaikuttavat juuri musiikin taustalla. Lopussa pyrin peilaamaan näitä kahta aiempaa viitekehystä pohtiessani ja analysoidessani tutkimuksen tuloksia.

Käytän tutkimuksessa ajoittain hyväksi kandidaatintutkielmaani aiheesta *Musiikki vanhoillislestadiolaisessa herätysliikkeessä*.

2 MUSIIKILLINEN MAAILMANKUVA

Tässä luvussa avaan erilaisia käsitteitä, joita aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa on hyödynnetty kuvaamaan sitä, miten ihminen suhtautuu musiikkiin ja kokee sen osaksi omaa elämäänsä. Tutkimuksen yksi pääongelmista on ottaa selvää vanhoillislestadiolaisten nuorten musiikillisesta maailmankuvasta. Perehdynkin siis tämän luvun alkupuolella musiikilliseen maailmankuvaan, jonka jälkeen esitän seuraavia musiikillista maailmankuvaa täydentäviä käsitteitä kuten musiikillinen orientaatio, musiikillinen minäkäsitys, musiikkimaku ja musiikkikäsitykset. Koska tutkimukseni kohteena ovat nuoret, pyrin esittelemään seuraavia käsitteitä erityisesti nuoren elämään liittyvistä näkökulmista.

2.1 Musiikin merkitys nuoren elämässä

Musiikin kuuntelu kuuluu todella keskeisesti nuorten elämään, se on yksi tavallisimmista vapaa-ajan aktiviteeteista. Musiikki tarjoaa mukavaa tekemistä, mutta sillä on myös aivan oma erityinen tehtävänsä nuoruudessa. Musiikki voi olla apuna nuoren identiteetin hahmottamisessa ja tunteiden säätelyssä. (Juntunen 2008, 29.)

Tutkiessaan musiikin merkitystä nuoren kehityksen ja psyykkisen itsesäätelyn tukena Laiho (2002) havaitsi musiikin olevan nuorille tärkeä keino hallita tunnetiloja. Musiikki positiivisen mielialan luojana nousi tutkimuksessa jokaisella tutkittavalla keskeiseen asemaan. Kaikki tutkittavat pitivät musiikissa erittäin tärkeänä sitä, että musiikin avulla he saivat hyvän olon ja tunnelman. Tunteiden purkaminen tai tietyn tunnetilan hakeminen oli kuitenkin tiedostamatonta. Musiikki auttoi nuoria jaksamaan paremmin koulutöitä sekä muita arkipäivän askareita. Tutkittavat kertoivat musiikin olevan tärkeä harrastus, joka antaa iloa. (Laiho 2002, 44-48.)

Jämsän kristillisessä kansanopistossa musiikkia opettava Eero Kukko (2014) kirjoittaa omien kokemuksensa, sekä oppilaille teettämien kyselyidensä perusteella musiikin merkitsevän nuorille paljon. Kyselyiden mukaan suuri osa nuorista pitää musiikkia merkittävänä asiana elämässään ja nekin nuoret, jotka eivät säännöllisesti harrasta musiikkia, pitävät sitä tärkeänä. Musiikki koetaan hyvänä harrastuksena, joka auttaa moneen asiaan. Nuorten elämä olisi

väritöntä ja stressaavaa ilman musiikkia. He ovat sitä mieltä, että musiikki yhdistää, mahdollistaa tunteiden ilmaisun ja kehittää persoonallisuutta. (Kukko 2014, 118-124.)

2.2 Musiikillinen maailmankuva

Maailmankuva on yksilölle kehityksen myötä rakentuva jatkuvasti muuttuva sisäinen representaatio, eli yksilön minää ja ulkoista maailmaa koskevien käsitysjärjestelmien kokonaisrakenne. Siinä heijastuu kaikki, mitä hän on elämänsä aikana kokenut, oppinut ajatellut tai tuntenut. (Juvonen 2008, 32.)

Juvonen (2008) valottaa, että maailmankuva muovautuu erityisesti lähiympäristön, kodin, harrastusten ja ystäväpiirin vaikutuksesta, mutta myös yhteisön, työn, koulutuksen ja kaiken kodin ulkopuolella tapahtuvan toiminnan vaikutuksesta. Koska oppiminen tapahtuu pitkälti sosiaalisessa vuorovaikutuksessa kielen toimiessa yhteisenä kommunikaatiovälineenä, ei yksilön oppiminen keskity pelkästään omien kokemusten varaan, vaan on aina myös sosiaalista sekä toisten kokemuksia hyödyntävää. Näin syntyy yksilölle käsitys siitä, mitä tekijöitä yhteisössä kuhunkin ilmiöön on totuttu liittämään ja mitkä toimintamallit ovat normaaleja kussakin tilanteessa. (Juvonen 2008, 31-32.)

Musiikillinen maailmankuva heijastaa yleistä maailmankuvaa, siihen liittyviä arvoja ja asenteita, jotka yksilö kokee tärkeiksi. Joskus musiikillinen maailmankuva voi olla yksilön tärkein osarakenne yleisestä maailmankuvasta. Tällöin musiikkiarvot ja muut musiikillisen maailmankuvan elementit ilmenevät selvästi yksilön koko elämäntavassa ja arvoissa sekä asenteissa. Tällaisessa tapauksessa koko yksilön ulkoinen olemus ja käyttäytyminen heijastelevat hänen edustamansa musiikkikulttuurin tyypillisiä piirteitä. (Juvonen 2008, 34.) Tämä tarkoittaa käytännön tasolla sitä, että esimerkiksi yksilön pukeutuminen voi olla vahvasti hänen edustamansa musiikkikulttuurin mukaista.

Musiikillinen maailmankuva pitää sisällään seuraavat läpikäytävät käsitteet: *musiikillinen orientaatio*, *musiikillinen minäkäsitys* sekä *musiikkikäsitteet*. On kuitenkin hyvä tähdentää, että nämä äsken mainitut musiikilliset käsitteet ovat kaikki samalla myös sidoksissa toisiinsa ja vaikuttavat jatkuvasti keskenään. Esimerkiksi musiikillinen maailmankuva on olennaisen

tärkeässä roolissa musiikillisen orientaation syntyprosessissa, sen muovautumisessa ja suuntautumisessa. (Juvonen 2008,31.)

Musiikkimakua taas voidaan pitää yksinkertaisimmillaan musiikillisen maailmankuvan ja siihen sisältyvien ja liittyvien asioiden helpoimmin havaittavana ilmenemismuotona.

2.3 Musiikillinen orientaatio

Musiikillinen orientaatio muovautuu yhtä aikaa nuoren musiikkiskeemojen kanssa ja on suorassa yhteydessä musiikillisen maailmankuvan muovautumiseen ja tätä kautta myös yksilön musiikillisen minäkäsityksen muovautumiseen. Musiikillinen orientaatio voidaan jakaa yleiseen *musiikilliseen orientaatioon* sekä *musiikilliseen erityisorientaatioon*, jotka puolestaan voivat olla luonteeltaan *aktiivisia* taikka *passiivisia*. (Juvonen 2008, 12-13.)

Yleinen musiikkiorientaatio muodostuu jokaiselle yksilölle lapsuuden kehityksen myötä ja siihen vaikuttavat vahvasti kodin, lähipiirin ja koulun musiikilliset tekijät ja toiminnot. Mikäli yksilölle ei lapsuudenaikaisessa kehityksessä pääse syntymään minkäänlaisia musiikillisiä kokemuksia ja niiden kautta muokkautuvia musiikkikäsityksiä ja skeemoja, voidaan musiikillisen orientaation katsoa olevan olemukseltaan joko neutraali tai peräti negatiivinen. Tällöin musiikki merkitsee yksilölle joko hyvin vähän, ei ollenkaan, tai musiikin merkitys saattaa olla jopa negatiivinen. Sitä mukaan, kun yksilön musiikillisiin kokemuksiin alkaa liittyä myönteisiä kokemuksia, saa yleinen musiikillinen orientaatio tilaisuuden kehittyä neutraalista positiiviseksi. (Juvonen 2008, 13.)

Yhteisöllisellä tasolla yleisen musiikillisen orientaation voidaan katsoa heijastavan ympäröivän yhteisön musiikkikäsityksiä ja toimintamalleja. Niin kauan kuin musiikkiorientaatio on passiivinen, se korostaa enemmän yhteisöllistä kuin yksilöllistä musiikkimakua. Juvonen (2008) korostaa, että musiikillisen kompetenssin ja sitä kautta orientaation edellyttämien elementtien puuttuminen jättää yksilön lähinnä joukkoviestimien armoille. Tämä johtaa siihen, että yksilöltä puuttuvat henkilökohtaiset arviointivälineet ja käsitykset siitä, mikä on kyseiselle musiikinlajille tai tyylille ominaista ja arvokasta, minkä takia uusien musiikillisten virikkeiden luokittelu, arvioiminen tai arvottaminen käy

mahdottomaksi. Tällöin musiikillisten skeemojen muodostuminen jää sattumanvaraiseksi ja perustuu pitkälti joukkoviestimistä tulvivan tarjonnan vuohon. Luonnollisesti tällöin vaikutukseltaan korostuu myös yksilölle jo varhain muodostuneen musiikkikäsitteen merkitys. (Juvonen 2008, 13-14.)

2.3.1 Aktiivinen ja passiivinen musiikillinen orientaatio

Juvonen (2008) esittää, että passiivisella musiikillisella orientaatiolla käsitetään lähinnä musiikkimakuna sekä yleisenä vastaanottavana kiinnostuksena ilmenevää suhtautumista musiikkiin. Positiivinen passiivinen musiikillinen orientaatio tarkoittaa enemmän myönteistä suhtautumista (lähinnä silti kuunteluun perustuen) musiikillisiin ilmiöihin, tapahtumiin ja tekemiseen. Positiivinen ja passiivinen musiikillinen yleisorientaatio luo edellytyksen sille, että passiivinen orientaatio voi muuttua aktiiviseksi. Jos passiivinen musiikillinen yleisorientaatio on neutraali, aktivoituminen on mahdollista, mutta se edellyttää kuitenkin positiivisten kokemusten tuomaa palautetta. (Juvonen 2008, 13-14.)

Positiivisesti, mutta passiivisesti musiikkiin orientoitunut henkilö suuntaa mielenkiintoaan musiikillisiin tapahtumiin kartuttamalla jatkuvasti omaa musiikillista kompetenssiaan. Musiikillisen kompetenssin kehittyessä tapahtuu suotuisissa olosuhteissa (yksilön sosioekonominen tausta, paikkakunnan musiikinopetuksen laatu, lähipiirin musiikkiasenteet jne.) yleisen musiikillisen orientaation muuttuminen passiivisesta aktiiviseksi. Juvonen (2008) kuvailee toisin sanoen yksilön aloittavan jonkinasteisen aktiivisen toiminnan musiikin kentällä. Toiminta voi ilmetä esimerkiksi soittoharrastuksena. Juvonen (2008) jatkaa, että aktivoitumisen myötä yleinen musiikkiorientaatio suuntautuu yleensä automaattisesti aktivoituneen harrastuksen (esim. soittoharrastus) ohjaamaan suuntaan ja päättyy vähitellen joksikin erityiseksi musiikilliseksi orientaatioksi. (Juvonen 2008, 14-15.)

2.3.2 Musiikillinen erityisorientaatio

Musiikillisesta erityisorientaatiosta voidaan puhua sitten, kun voidaan osoittaa yksilön omaavan riittävän määrän musiikillista kompetenssia, joka suuntautuu nimenomaan johonkin

erityisalueeseen musiikin kentällä. Musiikillinen erityisorientaatio heijastaa yksilön suuntautumiskohdetta erittäin monitasoisesti. Esimerkiksi harmonikansoittoa harrastava henkilö on yleensä kiinnostunut paitsi soittimesta itsessään, myös monista, ellei peräti kaikista kyseisellä soittimella soitettavista musiikinlajeista. Juvonen (2008) esittää, että instrumentin vaikutus voi olla niin voimakas, että musiikintyylien väliset rajat eivät rajoita kiinnostusta eri musiikkityyleihin suuntautumisille. Yksilöä voi kiinnostaa yhtä hyvin barokkimusiikki, kuin jazz tai moderni musiikki. Musiikkilajeja yhdistävänä tekijänä toimii tällöin yksin instrumentti. (Juvonen 2008, 15-16.)

Musiikillinen erityisorientaatio voi myös siirtyä aktiivivaiheesta passiivivaiheeseen aktiivisen harrastustoiminnan keskeytyessä ulkoisten taikka sisäisten tekijöiden vaikutuksesta. Ulkoisilla tekijöillä tarkoitetaan esimerkiksi taloudellisia tekijöitä, jotka pakottavat harrastuksesta luopumiseen, muiden ihmisten vaikutusta harrastusta vastaan tai organisoidun opetuksen puuttumista paikkakunnalta. (Juvonen 2008, 18.)

2.4 Musiikillinen minäkäsitys

Minäkäsitys yhdessä musiikillisen minäkäsityksen kanssa muodostaa perustan niille kokemuksille, joille lapsen musiikillinen maailmankuva alkaa rakentua hänen aloittaessaan koulua. Musiikillinen minäkäsitys on taas yleisen minäkäsityksen välityksellä suoraan yhteydessä yksilön maailmankuvaan. (Juvonen 2008, 21.)

Juvonen (2008) kirjoittaa viitaten aikaisempiin tutkimuksiin, että musiikillisella minäkäsityksellä tarkoitetaan yksilön tietoista, subjektiivista käsitystä musiikillisista ominaisuuksistaan, toiminnastaan ja edellytyksistään toimia erilaisissa musiikillisten toimintojen tilanteissa. Musiikillisella minäkäsityksellä on alati muuttuva ja kehittyvä luonne ja siihen kuuluvien eri osa-alueiden välillä vallitsee vuorovaikutussuhde jatkuvassa kokemusmaailman pohjalta tapahtuvassa ja muokkautuvassa prosessissa. Musiikillinen minäkäsitys voi olla luonteeltaan positiivinen tai negatiivinen. Positiivisen musiikillisen minäkäsityksen omaava henkilö luottaa itseensä ja toimintamahdollisuuksiinsa erilaisissa musiikillisissa vuorovaikutustilanteissa, kun taas negatiivisen musiikillisen minäkäsityksen omaava henkilö kokee itsensä ei-hyväksytyksi ja kelpaamattomaksi. (Juvonen 2008, 26)

Musiikillinen minäkäsitys muodostuu musiikilliseen vuorovaikutukseen perustuvien kokemusten pohjalta. Näihin liittyvät lapsen kokemukset kotona, päiväkodissa, koulussa ja toveripiirissä, sekä ne havainnot, joita hän tekee eri ympäristöissä ja tilanteissa. Musiikillisen minäkuvan yksi tärkeimmistä vaikuttavista tekijöistä on lapselle vähitellen kehittyvä musiikkimaku, jonka ilmenemiseen sisältyvät käsitteet kuten arvottaminen, luokitteleminen sekä asennoituminen. (Juvonen 2008, 29-30.)

2.5 Musiikkimaku

Musiikkimaku käsitteenä on yksinkertaisimmillaan ymmärrettävissä musiikillisen maailmankuvan ja sitä kautta yksilön musiikkikäsityksien arkielämässä helpoimmin havaittavana ilmenemismuotona. Jokapäiväisessä toiminnassa ihminen tekee musiikillisia valintoja musiikkia kuunnellessaan. Musiikkimaku on yksi selvimmin näyttäytyvistä piirteistä yksilön musiikillisen toiminnan piirissä jokapäiväisten valintojen ja torjuntajen kautta. Se heijastuu koko yhteiskunnan mekanismeissa läpikäyvänä elementtinä, jota hyödynnetään sekä markkinoinnin, koulutuksen että käyttäytymiseen vaikuttamaan pyrkivien taustamusiikkien välityksellä. Myös koulumaailman näkökulmasta musiikkimaku on yksi tärkeistä huomioon otettavista seikoista sekä opettajien, opetuksen suunnittelun, että oppilaiden näkökulmasta. (Juvonen 2008, 43-51).

Musiikkimaku on opittu ajatusmalli, joka ilmenee yksilön luokittelevana ja tiedollisena lähtökohtana musiikin kokemiseen liittyvään tunnereaktioon. Näin musiikkimaku liittyy aina musiikillisten kokemusten kognitiivisiin, emotionaalisiin ja asenteellisiin prosesseihin. (Juvonen 2008, 30.)

Juvonen (2008) selostaa musiikkimaun toimivan seuraavalla tavalla: yksilö siivilöi musiikillisen informaation omien musiikillisten kokemusten, tietojen ja taitojen kautta peilaten omia kognitiivisia ja affektiivisia miellehtymymiään, jonka perustalta hän muodostaa käsityksiä erilaisten musiikillisten tyylien, lajien ja toimintojen hyväksyttävyydestä tai torjunnasta. (Juvonen 2008, 43-44.)

Musiikkimakua voidaan tarkastella myös yksilöä ja yhteisöä ympäröivänä dynaamisena kokonaisuutena, jonka sisään yksilö persoonana ja yhteisön jäsenenä vähitellen kasvaa. Juvonen (2008) esittääkin musiikkimaun olevan suorassa yhteydessä ympäröivään kulttuuripiiriin ja siinä vallitseviin musiikillisiin arvotusperusteisiin, normeihin sekä musiikin käytänteisiin. (Juvonen 2008, 48.)

2.5.1 Musiikkimaun muotoutuminen

Kasvaessaan ja kehittyessään lapsi omaksuu ympäristöstään vaikutteita ja hankkii tietoja häntä ympäröivästä musiikkikulttuurista, sen käytännöistä, traditioista ja musiikin merkityksestä yleensä. Hänelle muodostuu sitä mukaa käsitys musiikin tehtävistä ja ominaisuuksista, siitä mikä on hyvää musiikkia kyseisessä kulttuuripiirissä ja mikä ei ole hyvää musiikkia. (Juvonen 2008, 50.)

Musiikkimaku liittyy siis jokaisen ihmisen omaan kokemusmaailmaan. Sitä kautta se on tärkeä osa yksilön musiikillista maailmankuvaa, jossa se säätelee pitkälti yksilön musiikillisia mieltymyksiä, rajouksia sekä torjuntia toimien hyvin tiedostamattomalla tasolla, sisältäen lukuisia epäloogisiakin kytkentöjä. (Juvonen 2008, 45.)

2.6 Musiikillisten tyyllilajien määrittely

Musiikkimakua kuvatessa, musiikkia havainnoidessa tai musiikista puhuessa tulee melkein väistämättä käytettyä musiikillisia tyyllilajeja. Nostan tässä osiossa esille kolme tutkimukselle tärkeää musiikillista tyyllilajia: kevyt, klassinen ja hengellinen musiikki.

2.6.1 Kevyt ja klassinen musiikki

Klassinen musiikki terminä on erittäin laaja. Viitanen (2016) esittää vastaavina termeinä esiintyvän länsimaisen taidemusiikin, taidemusiikin sekä esittävän säveltaiteen. Klassiseen musiikkiin kuuluu niin musiikin historia, soiva ja soitettu musiikki, säveltäjät, soittimet, musiikin teoria sekä tämän päivän klassinen musiikki. (Viitanen 2016, 9-11.)

Kostiainen (2005) määrittelee tutkimuksessaan kevyen musiikin klassista musiikkia kevyemmäksi, sekä rakenteeltaan ja sisällöltään helpommaksi ymmärtää. Kevyelle musiikille ominaiseksi piirteeksi voidaan määrittää myös sen lyhytkestoisuus (2-4 minuuttia). Kostiainen (2005) tutkimuksessa kevyen musiikin kategoria kattaa rock-, pop-, dance- ja iskelmämusiikin. Kevyen musiikin yhteydessä on tapana puhua biiseistä tai lauluista. (Kostiainen 2005, 6.) Vastaavia termejä kevyelle musiikille olisi myös rytmimusiikki, populaarimusiikki sekä tämän tutkimuksen kontekstissa esiintyvä ”maallisen” musiikin termi.

2.6.2 Hengellinen musiikki

Hengellinen musiikki terminä määrittää karkeasti ottaen uskonnon harjoittamiseen liittyvää toimintaa. Jos instrumentaalimusiikki luo hartaan tunnelman uskonnon harjoittamisessa, voidaan sitä katsoa silloin hengellisenä musiikkina. Tiivistettynä hengellisen musiikin perusajatus on se, että musiikki ei tulisi olla itsessään musiikin esittämistä, vaan ydin musiikin harjoittamisessa tulisi olla kristillisen sanoman julistaminen. (Antila 2003, 16-18.)

Antila (2003) määrittää tutkielmassaan nuorten käsittävän hengellisen musiikin toisaalta hyvin laajana, mutta toisaalta nuorilla on myös rajatumpia käsityksiä hengellisestä musiikista. Musiikkityylien ääripäät voitiin asettaa hevimusiikkiin ja perinteiseen uruilla soitettavaan virsilauluun. (Antila 2003, 34.)

Sanoitukset koettiin tärkeimmäksi hengellisen musiikin kriteeriksi. Jos musiikki taas on instrumentaalista, niin musiikin hengellisyyden määrittää musiikin tekijöiden asenne ja vakaumus. Antilan (2003) mukaan ongelma musiikkityylin ja uskon arvomaailman välillä on vieras. Musiikki voi nuorten mukaan olla hengellistä tyylistä riippumatta. Toisaalta hevimusiikin nimittäminen örinäksi kertoo osittain jo siihen kohdistuvasta negatiivisesta suhtautumisesta. Rippikoululla on suuri merkitys nuoren tutustumisessa hengelliseen musiikkiin. Erityisesti gospelmusiikkia nuoret kuulevat yleensä ensimmäisiä kertoja rippikoulussa. (Antila 2003, 35-49.)

Tutkimuksen yhdistävänä tekijänä oli hengellisen musiikin tarkeys tunne-elämän tukipilarina. Hengellinen musiikki tukee eri tavoin ihmisen tunne-elämää. Toisia se tukee ilon hetkissä ja

toisia rauhallisuuden kokemisessa. Ystävillä ja kavereilla on myös suuri merkitys hengellisen musiikin harrastamisessa. (Antila 2003, 51.)

Antila (2003) tiivistää, että hengellisestä musiikista puhuttaessa tulee muistaa musiikkimaku, joka on jokaisen yksilön pitkäaikainen ja henkilökohtainen prosessi, johon vaikuttavat hyvin monet eri tekijät. Juuri nuoruudessa nuori muodostaa musiikkimakuaan ja musiikillisia arvojaan vertailemalla ja rajaamalla eri musiikkityylejä. Hengelliseen musiikkiin liittyy vahvasti myös usko, joka on osaltaan vaikuttamassa musiikkimaun kehittymisessä. Jos nuoren usko ilmenee hartautena, niin hän tuskin valitsee musiikiksi rankkaa gospelia. (Antila 2003, 58.)

2.7 Musiikkikäsitukset

Musiikillista maailmankuvaa parhaiten selittävä piirre on käsitys siitä, mitä musiikki on ja mikä on musiikin primääriolemus. Tähän liittyvät erottamattomasti käsitykset siitä, mikä on musiikkiarvojen perusta. Musiikkikäsitukset voidaan jäsentää kolmeen eri tutkintamalliin: hierarkkiseen, autonomiseen ja kulttuurilliseen musiikkikäsitukseen. (Karttunen 1992, 112-113.)

Tässä tutkielmassa keskityn äsken mainituista tutkintamalleista eniten kulttuurilliseen musiikkikäsitukseen.

2.7.1 Hierarkkinen musiikkikäsitys

Hierarkkisen musiikkikäsituksen ominaispiirre on sen tarkastelu korkeakulttuurin näkökulmasta. Musiikki ymmärretään päämäärältään ja olemukseltaan taiteellisesteettiseksi ilmiöksi, jossa musiikin arvojen perustan katsotaan olevan musiikissa itsessään. Hierarkkisen musiikkikäsituksen mukaan musiikilliset arvot ovat absoluuttisia. Musiikin arvon katsotaan pysyvästi määräytyvän tiettyjen esteettisten arviointikriteerien perusteella, mikä tarkoittaa länsimaisessa kulttuurissa tyypillisimmin eurooppalaista korkeakulttuuria. Hierarkkiseen musiikkikäsitukseen liittyy musiikillisten ilmiöiden jäsentäminen dikotomioilla esimerkiksi kevyt/vakava- ja taide/viihdemusiikki. (Karttunen, 1992, 112-114.)

2.7.2 Autonominen musiikkikäsitys

Autonominen musiikkikäsitys eroaa hierarkkisesta niin, että autonomiselle käsitteelle on ominaista näkemys eri musiikin osa-alueiden autonomisuudesta. Kullakin musiikkityylillä on omat periaatteensa ja sisäiset arviointikriteerinsä, eikä niitä tämän takia voida asettaa keskinäiseen arvojärjestykseen. Musiikkia ei nähdä universaalina ilmiönä, vaan heterogeenisenä ilmiöiden joukkona, jossa jokaisella osa-alueella on oma itseisarvonsa. (Karttunen 1992, 119-120.)

2.7.3 Kulttuurillinen musiikkikäsitys

Kulttuurillisen musiikkikäsitteen mukaan musiikki on aina sidoksissa siihen yhteisöön, jossa sitä tuotetaan ja käytetään, minkä takia musiikkia ei voida tulkita pelkästään taiteellisesti ilmiönä ilman tietoa siitä ympäröivästä kulttuurista. Musiikki määrittää sosiaalisesti käytännöksi ja yksilöiden vuorovaikutukseksi tietyn yhteiskunnan ja kulttuurin puitteissa. Karttunen (1992) valottaa käsitysten musiikin olemuksesta ja merkityksestä määrävän musiikin sisällöllisiä rakenteita. Toisin sanoen kulttuurillisessa musiikkikäsitteessä musiikki heijastaa yhteisönsä käsityksiä siitä, minkälaista musiikki on tai millaista sen pitäisi olla. (Karttunen 1992, 122.)

3 VANHOILLISLESTADIOLAISUUS

3.1 Vanhoillislestadiolaisuudesta

Lestadiolaisuus on Pohjoismaiden tunnetuin ja suurin kristillinen herätysliike. Se perustuu saamelaisen pastorin Lars Levi Laestadiuksen hengelliselle perinnölle. 2000-luvulla Suomessa on yli 100 000 lestadiolaista. Lestadiolainen liike on jakautunut useaan haaraan, joista vanhoillislestadiolaiset edustavat suurinta, poliittisesti vaikuttavinta ja aktiivisinta ryhmää. Lestadiolaiset tunnetaan yleensä konservatiivisista arvoistaan. (Nykänen & Luomaaho 2013, 7.) 1800-luvun Suomen herätysliikkeistä sen on myös kansainvälinen liike, jonka suurimmat osaryhmät (vanhoillislestadiolaiset) ovat pystyneet jatkuvasti uusiin aluevaltauksiin. (Talonen 2001, 11.)

Lestadiolaisuus on ollut ympäristöstään erottuva herätysliike. Laestadiuksen opilliset linjaukset heijastuvat edelleen liikkeen toiminnassa. Lestadiolaisuus on asennoitunut varauksellisesti tai kielteisesti uusiin kulttuurivirtauksiin, sillä ne on joko nähty turhina tai uskon kannalta haitallisiksi. Liikkeen varauksellisuus ja konservatiivisuus ovat pitäneet sen vapaana hetkittäisistä muotivirtauksista ja luoneet siihen jänteveyttä, mutta tuoneet myös samalla ajoittain kielteistä julkisuutta liikettä kohtaan. Lestadiolaisuus on ollut koko olemassaolonsa ajan hyvin yhteisöllinen liike. (Kinnunen 2011, 11.)

Vanhoillislestadiolaisuus on yksi Suomen evankelisluterilaisen kirkon herätysliikkeistä. Vanhoillislestadiolaisuus on syntynyt ja kasvanut kirkon piirissä. Vanhoillislestadiolaiset kuuluvat kirkkoon ja arvostavat kirkkoa sekä sen työntekijöitä, vaikka he eivät kovin ahkerasti osallistu jumalanpalveluksiin tai muihin kirkon toimintoihin. Monet vanhoillislestadiolaiset toimivat seurakunnan, hiippakunnan tai kokonaiskirkon luottamustehtävissä ja antavat näin aikaansa ja asiantuntemustaan evankelisluterilaisen kirkon hyväksi. (Lumijärvi 2012, 208-211.)

“Vanhoillislestadiolaisen kristillisyyden opetukset uskosta perustuvat Raamattuun. Seuroissa ja muissa hengellisissä tilaisuuksissa ja työmuodoissa Raamattua selitetään Raamatulla. Raamattu on vanhoillislestadiolaisille uskon ja elämän korkein ohje.”
“Vanhoillislestadiolaiset elävät osana yhteiskuntaa ja sen muutoksissa mukana. Yleiseen

edistykseen ja muutoksiin, jotka eivät johda ristiriitaan uskon ja hyvän omantunnon kanssa, suhtaudutaan myönteisesti.” (<http://rauhanyhdistys.fi/fi/nain-me-uskomme/>. Viitattu 26.5.2016.)

3.1 Vanhoillislestadiolainen etiikka

Termillä etiikka tarkoitetaan tutkimusalaa, joka käsittelee moraalisia kysymyksiä, ilmiöiden ja toimintatapojen hyvyyttä ja pahuutta sekä oikeaa ja väärää. (Nenonen 2013, 107 - 108.)

Heikki Nenonen (2013) pyrkii artikkelissaan selittämään, mistä vanhoillislestadiolaisessa etiikassa on kysymys. Nenonen käyttää keskeisenä aineistona SRK:n vuosikirjaa ”Oikea ja väärä” vuodelta 2006.

→ Moraalisen teon moraalista hyvyyttä ja huonoutta voidaan arvioida monella eri tavalla. Erilaisia arviointitapoja ja tarkastelukulmia kutsutaan etiikan teorioiksi. Nenonen (2013) esittelee tekstissään seuraavasti suppeasti kolme klassista etiikan teoriaa, jotka auttavat jäsentämään ja ymmärtämään uskon ja elämäntapojen opetusta myös herätysliiketyhteyksissä. Ensimmäiseksi Nenonen (2013) ottaa esille termin, jota kutsutaan deontologiseksi etiikaksi. Kyseisen etiikan teorian mukaan voidaan toimintaa arvioida teosta itsestään, teko itse voidaan määritellä oikeaksi tai vääräksi riippumatta seurauksista tai tilanteesta, jossa teko tehdään. Tällöin teolla itsellään tai sen takana olevilla säännöillä tai periaatteella on itsenäinen moraalinen arvo, ja kun ihminen toimii tuon säännön tai periaatteen mukaan, hän toimii oikein. (Nenonen 2013, 17 - 109.)

Nenonen (2013) nostaa esiin toisen teorian tarkastella toiminnan moraalista luonnetta. Tätä tulkintatapaa kutsutaan situaatioetiikaksi. Situaatioeettisellä käsitteellä viitataan toimintaan yksittäisestä tilanteesta käsin, ja toiminnan moraalinen hyvyys määrittyy sen kautta, kuinka hyvin tietyssä tilanteessa toteutuu jokin yleinen toiminnan periaate, esimerkiksi lähimmäisenrakkaus. Teko voi käytännössä olla tilanteesta riippuen hyvä tai paha. Sama teko voi toisessa tilanteessa olla hyveellinen ja jalomielinen, kun taas toisessa tilanteessa alhainen ja moraaliton. Nenonen (2013) jatkaa, että teosta itsestään ilman sovellettavaa tilannetta ei siis voi sanoa, onko teko hyvä vai paha. Esimerkkinä varastaminen voi tietyssä ääritilanteessa olla situaatioeettisesti tarkasteltuna lähimmäisenrakkaudenteko, vaikka se yleisesti ottaen onkin tuomittava tapa toimia. (Nenonen 2013, 107 -109.)

Kolmanneksi moraalisen toiminnan tarkastelutavaksi Nenonen (2013) esittää toiminnan päämäärän arvioimisen. Kyseistä teoriaa kutsutaan teleologiseksi etiikaksi, jonka termi tulee kreikan kielestä (telos = päämäärä). Tässä tapauksessa teon ensisijainen kriteeri ei ole teko sinänsä eivätkä tekoon vaikuttavat tilannekohtaiset perustelut vaan päämäärä ja seuraus, jota teon tekemisellä oletetaan ja toivotaan. (Nenonen 2013, 107 -109.)

Nenonen (2013) pohtii, että näistä mainituista moraalista toimintaa analysoivista tarkastelutavoista vanhoillislestadiolaisessa opetuksessa vaikuttaisi määrittävän selkeimmin deontologinen velvollisuusetiikka. Kyseisen teorian mukaan toimitaan tietyllä tavalla, koska tapa sinänsä on oikea, riippumatta tapahtumatilanteesta tai teon välttämättömistä seurauksista. Teon oikeellisuus tai vääryys määritetään Jumalan sanan eli Raamatun perusteella. Nenonen on sitä mieltä, että vanhoillislestadiolainen deontologinen etiikka ei nojaa järkiperäisiin, eikä ylipäätään mihinkään yleisen tason periaatteisiin. (Nenonen 2012, 112.)

Jumalan sanaan perustuva etiikka tuo Nenosen (2013) mukanaan tiettyjä haasteita ja ongelmia, joihin liikkeessä on pyritty eri tavoin vastaamaan. Ensimmäisenä haasteena on se, että pelkkä Raamattu etiikan yksityiskohtaisena oppaana on ristiriitainen ja osittain itseään kumoava. Toisena haasteena on se, että kaikkiin nykyajan eettisiin kysymyksiin ei löydy vastausta Raamatusta, esimerkiksi television käyttöön. Nenonen (2013) avaa mielipidettään lainaamalla Tapani Töllin (2006) kirjoittamaa tekstiä vuoden 2006 vuosikirjasta: ”Elämän tilanteissa ratkaisuja ohjaa Jumalan sanaan sidottu omatunto. On monia yksittäisiä asioita, joista Jumalan sana sanoo selkeästi mikä on syntiä. Raamattu ei toimi kuitenkaan ohjesääntökokoelman tavoin. (Nenonen 2013, 112 -113.) Nenonen (2013) ilmaisee, että Töllin (2006) viittaa tekstissään ajatukseen, että usko avaa ymmärtämään ne asiat, joihin Raamatusta ei löydy kantaa. Tässä yhteydessä puhutaan usein myös Pyhästä Hengestä, joka avaa ymmärtämään epäselviä moraalisia ja eettisiä kysymyksiä. (Nenonen 2013, 112 -113.)

Nenonen (2013) pohtii, että vahvan yhteisöllisessä moraalisisessa päätöksenteossa saattaa olla mahdollista, että yksilöllä ei ole valtaa vaikuttaa omaan elämäänsä koskettaviin moraalisiin valintoihin. Periaatteessa kaikki yhteisössä olevat jäsenet ovat samanarvoisia ja yhtä oikeutettuja vaikuttamaan yhteisiin päätöksiin, mutta käytännössä liike on vahvasti hierarkisoitunut, ja valta on keskittynyt tietyille henkilöille ja tiettyihin instituutioihin. Keskeinen instituutio yksilölle on oma paikallisrauhanyhdistys, jolla saattaa olla

merkittäväkin rooli yksilön moraalisen harkintavallan ohjaajana. Nenonen (2013) jatkaa, että vanhoillislestadiolaisen opetuksen ihanteena on, että yksilö sulautuu sekä moraalin, identiteetin että arjen toimintojen tasolla osaksi omaa ”kotisiioniaan” eli paikallista rauhanyhdistystä. Nykyajan haasteeksi näyttää muodostuvan yhä vahvempi yksilöiden itsenäistymistendenssi. Vanhoillislestadiolaiset yksilöt haluavat jäädä osaksi liikettä aiempaa vahvemmalla minä-identiteetillä varustettuna, ja heidän mahdollinen poikkeamisensa liikkeen moraali-ihanteista nähdään symbioottisen identiteetin kannattajien näkökulmasta vaikeana ja vieraana asiana. (Nenonen 2013, 116 - 117.)

Nenonen (2013) havaitsee mielenkiintoiseksi sen, että liikkeen opetuksen selkeä moraalikoodisto – ammentaessaan ihanteena osittain pohjoissuomalaisesta 1950-luvun maaseutuihanteesta – jättää paljolti huomiotta myöhemmin yhteiskunnassa nousseita moraalikysymyksiä. Esimerkiksi ekologisia ja talouseettisiä kysymyksiä on liikkeessä pitkään sivuutettu. Hänen mukaansa ei ole tavatonta, että vanhoillislestadiolaisessa perheessä hiilijalanjälki on suuren perheeseen, haja-asutusalueella asumisen ja useamman auton omistamisen takia huomattavankin iso, mutta näitä tekijöitä ei pidetä uskoon tai moraaliin liittyvinä valintoina toisin kuin taas esimerkiksi korvakoruja, ehostamista tai kevyttä musiikkia. Nenonen jatkaa, että tietyissä yksittäistapauksissa ”vihreällä aatteella ratsastaminen” on jopa nähty vieraana ja paheksuttavana liikkeen sisällä, joskin toisaalta suurissa lestadiolaisten massatapahtumissa, kuten suviseuroissa, on jo otettu suuria harppauksia kierrätyksessä ja ympäristön huomioimisessa. Vanhoillislestadiolainen moraalikoodisto muuttuu, mutta hitaasti. (Nenonen 2013, 118 - 120.)

Kristillisissä traditioissa usko ja etiikka nähdään perinteisesti erillisinä asioina. Keskeinen ongelma vanhoillislestadiolaisessa tavassa hahmottaa moraalista toimintaa liittyä uskon käsitteeseen. Nenonen (2013) esittää, että yleisesti luterilaisessa – ja muidenkin kirkkojen – ajattelussa korostetaan, että oppi edustaa pysyvää ja muuttumatonta uskoon kuuluvaa näkemystä, kun taas etiikkaan kuuluvat asiat ovat muuttuvia ja aikasidonnaisia. Siitä ollaan melko yksimielisiä, että oppi määrittelee sitä, mitä Jumala tekee, eli kristityn uskon sisältöä ja tapaa, kun taas etiikka keskittyy taas siihen, mitä ihminen tekee ja mitä hänen tulisi tehdä. Nenonen (2013) vertaa luterilaista oppia vanhoillislestadiolaiseen ja toteaa, että opetuksessa uskolla ja etiikalla ei oikeastaan ole määriteltävissä edellisen, luterilaisen opin kaltaista suhdetta, koska vanhoillislestadiolaisessa opissa niitä käsitellään yhtenä ja samana asiana. Nenonen (2013) toteaaakin sen liittyvän hänen aikaisempaan huomioon siitä, kuinka

moraalista toimintaa ohjaa lähtökohtaisesti uskonnollinen usko, eikä luonnollinen järki. (Nenonen 2013, 120.)

Vanhoillislestadiolaisten uskon ja järjen erottelussa ei ole kyse järjettömyyden suosimisesta tai täydellisestä heittäytymisestä uskon varaan arkipäivän maallisissa asioissa. Vallitsevan säännön mukaan järkeä pitää käyttää, sillä järki on myös Jumalan lahja. Uskovaisen tulee kuitenkin muistaa, että uskonasioissa järki on aina alisteinen Jumalan valtakunnan ohjeille. (Nykänen 2013, 151.)

Käytännön tasolla uskon ja etiikan sekoittaminen aiheuttaa Nenosen (2013) mukaan usein sen, että tämän kaltaisessa tiiviissä yhteisöllisessä ja ”yhteistä ymmärrystä” korkeimpana eettisenä periaatteena pitävässä yhteisössä yksittäisen ihmisen usko voidaan tällöin määritellä etiikan kriteereillä. Tämän seurauksena siis yksilön eettiset valinnat ja toiminta on synonyyminen hänen uskomisessa oloon. (Nenonen 2013, 121.)

Nenonen (2013) totesi aiemmin, että vanhoillislestadiolainen etiikka on lähimpänä velvollisuuseettistä, teon itsensä oikeellisuuteen tai vääryyteen perustuvaa oikean ja väärän käsittämistapaa. Vaikka vanhoillislestadiolaisilla lähtökohtaisesti teko tai velvoite sinänsä toimii oikean ja väärän määrittäjänä, ottaa Nenonen (2013) huomioon myös vanhoillislestadiolaisen etiikan teleologisen eli päämääräorientoituneen puolen. Vaikka yleisen toiminnan tulee olla lähtökohtaisesti sopusoinnussa yhteisön käsityksen kanssa, niin myös kuitenkin niin kutsutun yhteisen rakkauden lisääminen tai siinä säilyminen on yksi vanhoillislestadiolaisten moraalisesta toiminnasta korkeimpia päämääriä. Nenonen (2013) havaitsee sen menevän jopa deontologisen velvollisuuseettisen näkökulman ohitse. Juuri kukaan vanhoillislestadiolainen ei enää nykyään pidä esimerkiksi korvakorujen pitämistä, tekoa itsessään, syntinä. Kuitenkin niiden käyttäminen on yleisesti kyseenalaista sillä perusteella, että se ”aiheuttaa pahennusta” toisissa uskovaisissa. (Nenonen 2013, 122 - 123.)

Tämä näkyy tänä päivänä niin, että vanhoja, siihen aikaan ehdottomiakin toimintatapoja ei välttämättä katsota pahaksi, mutta varmuuden vuoksi, jos ne joitakin ”pahentaa”, niin niitä pyritään yhteisen rakkauden takia välttämään. Nenonen (2013) toteaaakin, että yhteisen rakkauden vaalimisesta on osittain tullut toiminnan keskeisin tavoite. Tässä mielessä vanhoillislestadiolaista etiikkaa voi kutsua myös teleologiseksi etiikaksi. (Nenonen 2013, 122-123.)

3.1.2 Pahentaminen

Pahentaminen ja pahentuminen ovat Raamatussa esiintyviä käsitteitä, jolla on vakava teologinen merkitys. ”Pahentaminen” termillä tarkoitetaan toimintaa, joka merkitsee toisen ihmisen viettelemistä syntiin tai pahimmassa tapauksessa johdattamista pois elävästä uskosta. (Marjanen 2012, 98-99.)

Marjanen (2012) esittää Martti Lutherin painottaneen aikoinaan: ”On olemassa kahdenlaisia kristittyjä, sekä uskossa vahvoja, että heikkoja. Edelliset halveksivat heikkoja julkeasti, jälkimmäiset pahoittavat itsensä vahvoihin liian helposti. Niin tulee heidän molempien ojentautua rakkauden mukaan, ettei kukaan loukkaisi toista, vaan tekisi ja antaisi sen mukaan, kuinka toiselle on hyödyllistä ja tarpeellista”. (Marjanen 2012, 101-102.)

Marjanen (2012) kirjoittaa, että lähes kaikkeen mahdolliseen herkästi ”pahentuvalla” henkilöllä saattaa olla yliherkkä omatunto, joka saattaa pahastua pienistä ja mitättömistäkin asioista. Hänen omaatuntoaan ei tule silti loukata tai ylenkatsoa, mutta vastaavasti hän taas ei voi vaatia toisia sitoutumaan hänen omantuntonsa vaatimuksiin. Marjasen mukaan Jumalan seurakunnan on varottava ja vältettävä mukautumasta tällaiseen lainomaisuuteen, sillä Jumalan lasten vapaus on kallisarvoinen asia. (Marjanen 2012, 100.)

Joskus joku ihminen ”pahentuu” aivan kaikesta. Se ei ole oikein. Marjanen (2012) korostaa, että tällainen henkilö ikään kuin haluaa siirtää omat sisäiset jännitteensä toisiin, jotta nämäkin tuntisivat samanlaista omantunnonarkuutta, jota hän itse tuntee. Marjanen (2012) jatkaa joidenkin taas ajattelevan, että heillä on lupa ohjailla muiden elämää, koska heillä olisi oikeampi käsitys uskonasioista kuin muilla. Tällaiset ohjailut elämässä saattavat ilmetä heiltä syvänä paheksuntana ja varmoina toteamuksina kuten: ”Uskovaisen ei ole sopivaa...”. Tällöin ei useinkaan ole edes kyse syntiin tai epäjumalanpalvelukseen joutumisesta tai joutumisen vaarasta vaan tällaista toimintaa voisi arvioida pelkkänä inhimillisenä tottumuksena tietynlaiseen menettelytapaan tai pelkästään halusta päästä vaikuttamaan toisen ihmisen elämään. (Marjanen 2012, 100.) Marjanen (2012) lainaa tähän liittyen tekstissään kohtaa Raamatusta, jossa Paavali kehotti muistamaan, ”etteivät vahvat saa johdattaa heikkoja syntiin

eli pahentaa heitä. Toisaalta heikot eivät saa asettaa vaatimuksia vahvoille. (Room. 14:1-12.).” (101-102.)

Marjanen ohjeistaa, että on tarpeellista tukea heikkoja aina, kunnes he vahvistuvat. Mikään maallinen asia ei ole niin tärkeää, etteikö siitä voisi luopua, mikäli se on tarpeen jonkun pelastumisen ja uskon kannalta. Marjanen (2012) lainaa selkeyttääkseen asiaa jälleen Paavalian tekstissään: ”Jos ruoka viettelee veljeni syntiin, en ikinä enää syö lihaa, jotta en viettelisi veljeäni” (1. Kor. 8:13). Tämä äärimmilleen viety ohje Marjasen mukaan ilmaisee meille pahentamisen todellisen sisällön: jos minä, joka ajattelen olevani vahva, saatan valinnoillani heikon veljen lankeamaan pois uskosta, toimin väärin, vaikka se mitä itse teen, ei välttämättä olisikaan syntiä.

Marjanen (2012) sanoo Paavalin esimerkin sitovan meitä uhraamaan oman mukavuutemme ja omat mieltymyksemme silloin, jos saatamme niillä vietellä toisen ihmisen lankeemukseen. Hän kiteyttää artikkelinsa loppuun: ”Emme tee sitä siksi, että uhrautuessamme meistä tulisi jotenkin parempia kristittyjä, vaan ainoastaan rakkaudesta toista, heikompaan veljeä kohtaan.” (Marjanen 2012, 101-104.)

3.2 Musiikin teologinen näkökulma

Kristillisessä kirkossa on ollut musiikilla perinteisesti vahva asema. Tämä sama pätee myös Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon. Musiikkia voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta esimerkkinä musiikinhistoriallinen, -filosofinen, -sosiologinen näkökulma. (Sariola 1986, 12.) Teologinen näkökulma pyrkii tutkimaan musiikin ja uskon suhdetta.

Musiikin teologia ei rajoitu pelkästään kirkkomusiikkiin, vaikka se muodostaa luonnollisesti siitä keskeisen osa-alueen. (Sariola 1986, 17.)

Vanhoillislestadiolaisuudessa pyritään hakemaan ohjeet eri elämäntilanteisiin ja tapoihin Raamatusta. Tästä syystä musiikin teologista näkökulmaa ei voi olla sivuuttamatta. Vanhoillislestadiolaisuus on osa Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa ja peilaa usein musiikista puhuttaessa Lutherin tulkintoja Raamatusta. Lutherin vaikutuksesta luterilaisen kirkon syntyyn, sekä hänen harvinaisen voimakkaasta käsityksestä musiikista, keskityn tässä tutkimuksessa vain Lutherin teologiseen näkemykseen musiikista.

3.2.1 Martti Luther

Luterilaisuus syntyi 1500-luvulla katolisen kirkon käytäntöjä kohtaan heränneen kritiikin myötä. Luterilaisen kirkkokunnan muotoutumiseen ja nimeämiseen vaikutti erityisesti saksalaisen teologi Martti Lutherin (1483–1546) toiminta. (evl.fi. viitattu 24.5.2016.)

Martti Lutherin ajattelu on muovannut Euroopan ja varsinkin Pohjoismaiden maantieteellistä ja henkistä karttaa enemmän kuin tulemme edes ajatelleeksi. Koska Luther tunnetaan nimenomaan teologina sekä uskonpuhdistajana, ei hänen ”maallisista” harrastuksistaan tiedetä paljoa. Parhaiten Lutherin harrastuksista tunnetaan musiikki. Hän oli jo nuorena opiskelijana tunnettu kovasta luutunsoittajan maineestaan. Luther piti myös rahvaanomaisesta musiikista, sekä hänen tiedetään hyödyntäneen kansanmusiikista eri musiikillisia elementtejä säveltämiinsä hengellisiin lauluihin. Lutherin mukaan kristityn on arvostettava Jumalan luomistyötä sisältäen ihmisen arkisimmatkin asiat tässä maailmassa. Vaikka syntisessä maailmassa paha voi turmella hienoimmat asiat, silti Jumalan luomistyöt ovat hyviä ja ne on tarkoitettu tuottamaan ihmisille iloa sekä tyydytystä. (Vainio 2008, 7, 117-118.)

Sariola (1986) kirjoittaa Lutherin ilmaisseen kiintymyksensä musiikkia kohtaan erittäin vahvasti ja uskoi lujasti musiikin tervehdyttävään voimaan. Hän pitää musiikin merkitystä lähes yhtä suurena, kuin teologian eli Raamatun tulkitsemisen. Lutherin mukaan musiikki kuuluu Jumalan luomaan aineelliseen todellisuuteen sekä Lutherin teologinen ratkaisu johtaa myönteiseen ja avoimeen musiikkikäsitteeseen. Koska Jumala toimii aineellisen musiikin välityksellä myös todellisuudessa, tarkoittaa se sitä, että musiikki on suuri Jumalan lahja, jota on käytettävä sen arvonsa mukaisesti vapaalla ja iloisella mielellä. Luther itse toimii hyvänä esimerkkinä tällaisesta suhtautumistavasta. Hänen hyvä ystävänsä ja säveltäjä kanttori Johann Walter on antanut tästä kauniin kuvauksen. ”Monta miellyttävää hetkeä olen hänen kanssaan laulaen viettänyt ja olen usein nähnyt, kuinka laulaminen sai tuon rakkaan miehen hilpeäksi ja hengessään iloiseksi.” Lutherin myönteisyys ja avoimuus musiikkia kohtaan kattaa niin ”maallisen” kuin ”hengellisen” musiikin käytön. (Sariola 1986, 22-25.)

Vanhan ja Uuden testamentin peruslinjana on se, että kristitty ei palvo luontoa eikä siis musiikkiakaan, joka on osa luontoa. Luomisuskon mukaan mikään tästä maailmasta ei ole Jumalallista, vaan kaikki on lähtöisin Jumalasta. Sariola (1986) nostaa esille esimerkin, jolloin jonkun suuren säveltäjän musiikki olisi jumalallista. Tällöin on vaarallista se, että musiikki

astuu objektiivisesti katsoen Jumalan tilalle ja tässä tapauksessa musiikkia käytetään väärin teologisesta näkökulmasta katsottuna. (Sariola 1986, 27.)

Sariola (1986) painottaa loppuun, että musiikkia sävelletään ja esitetään sen oman luonteensa mukaisesti. Sillä ei ole erityisiä kristillisiä tai uskonnollisia lakeja. Päinvastoin musiikin täytyy saada olla musiikkia ja toimia sen omien perusteidensa mukaisesti myös silloin, kun sitä harjoitetaan kristillisessä kirkossa tai seurakuntatyössä. Kun kristittyinä tunnustamme musiikin Jumalan luomislahjaksi, saamme siitä erityisen kannustimen laadullisesti hyvän musiikin säveltämiseen ja esittämiseen. (Sariola 1986, 28.)

Luther antaa erityisen suuren arvon taidemusiikille. Mitä taidokkaampaa musiikki on, sitä voimakkaammin se koskettaa sisintä. Luther painottaa hyvin voimakkaasti musiikin välitöntä merkitystä ihmisen tunne-elämälle. Sariola (1986) viittaa aikaisempaan tutkimukseen, jossa lainataan Lutherin esipuhetta teoksessa ”Symphoniae iucundae”, jossa Luther klassisella tavalla tuo esille musiikin elämää parantavia vaikutuksia. ”Musiikki hallitsee ja ohjaa inhimillisiä affekteja, jotka puolestaan saavat ihmisen valtaansa ja ohjaavat häntä.” ”Jos haluat tehdä masentuneesta iloisen, röyhkeästä sävyisän; jos haluat rohkaista epäroivää ja nöyryyttää ylpeää tai tehdä jotain muuta vastaavaa, mikä palvelee siinä paremmin kuin tämä korkea, kallis ja jalo taide?” (Sariola 1986, 36).

Sariola (1986) tiivistää, minkä takia Luther antoi yleisesti musiikille eikä vain kirkkomusiikille niin suuren ihmiselämää parantavan ja terapeuttisen arvon. On ilmeistä, että Luther tahtoo painottaa musiikin omaa erityistä luonnetta Jumalan luomislahjana. Musiikin vaikutusta ei voida aina selittää rationaalisesti, mutta ihminen kokee musiikin tervehdyttävänä ja vapauttavana. Musiikki vaikuttaa myös myönteisesti sosiaalisiin suhteisiin. Vapauttaessaan ihmisen raskaista affekteista on musiikilla samalla sosiaalieettisesti tervehdyttävä vaikutus. Lutherin mukaan siellä, missä musisoidaan hyvin, vaikuttaa Jumalan musiikkiin luoma järjestys; siellä Jumala vaikuttaa salatulla tavalla katoavan maailman ja ihmiselämän suojelemiseksi, kun hän ottaa käyttöönsä musiikissa olevat elämää elvyttävät ja varjelevat voimat. (Sariola 1986, 37-38.)

Satoma (2014) perehdyttää artikkelissaan, että Lutherin aikaisen reformoidun kirkon teologi Jean Calvin (1509-1564) oli asenteeltaan varauksellinen musiikkia kohtaan. He eivät tunnustaneen Jumalan toimintaa musiikissa ja tästä syystä tuli heille musiikista Jumalan

kilpailija. Tästä syystä sen käyttöä tulisi rajoittaa kirkossa ja kristityn henkilökohtaisessa käytössä. Kun Calvinille oli ominaista jatkuva huoli ja epäluulo musiikkia kohtaan, Luther taas oli täysin eri linjoilla. Virsikirjan johdannoksi hän kirjoitti julkaisevansa kirjan osittain sen vuoksi, että nuoret pääsisivät irti lemmenlauluista ja muista lihallisista kappaleista. Satomaa (2014) lainaa lopuksi Lutherin kuuluisat sanat “En ole sitä mieltä, että evankeliumin välityksellä pitäisi lyödä kaikki taiteet maahan, niin että ne häviäisivät. Sen sijaan tahdon mielelläni nähdä kaikki taiteet, erityisesti musiikin, Hänen palveluksessaan, joka ne on antanut ja luonut.” (Satomaa 2014, 30.)

3.3 Musiikki vanhoillislestadiolaisuudessa

Vanhoillislestadiolaisten eri tilaisuuksissa, niin seuroissa, kuin suuremmissakin juhlissa on aina musiikki läsnä. Seuroissa lauletaan Siionin lauluja ja virsiä, joita säestetään useimmiten uruilla tai pienemmissä tiloissa pianolla. Kinnunen (2011) mainitsee myös kuorolaulun, jota kuulee usein erilaisissa ohjelmallisissa tapahtumissa, kuten esimerkiksi rauhanyhdistyksillä järjestettävissä kevätjuhlissa tai joulujuhlissa. (Kinnunen 2011, 179-181.)

Monet harrastavat vapaa-ajallaan musiikkia ja eri instrumenttien soittamista. Yhteisössä tämä näkyy niin, että eri juhliin ja muihin tilaisuuksiin on koottu aina erikseen lauluryhmiä, kuoroja ja soittajia tarpeen mukaan. (Kinnunen 2011, 179-181.)

3.3.1 Siionin laulut ja virret

Siionin laulut ja virret ovat hyvin suuressa osassa, kun ajatellaan musiikkia vanhoillislestadiolaisuudessa. Stenius (2003) ilmaisee aiheeseen liittyen, että vanhoillislestadiolainen lauluperinne on hyvin laaja ja heillä on paljon yhteistä laulumateriaalia niin evankelisluterilaisen kirkon kuin muiden herätysliikkeiden laulukirjojen kanssa. Vanhoillislestadiolaisilta löytyy myös omaa laulutuotantoa runsaasti. (Stenius 2003, 23.)

Laululla on ollut alun perin vähäisempi merkitys seuraperinteessä. Stenius (2001) viittaa Seppäsen (1975) tekemään aikaisempaan tutkimukseen, jossa kerrotaan, että seuroihin ei aluksi varsinaisesti kuulunut muut kuin Wanhan Virsikirjan (1701) virret ja niitäkään ei

paljon laulettu. Pohjois-Suomessa oli jopa pitäjiä, joissa laulua pidettiin ”syntinä ja kevyen kristillisyyden kasvattajana”. (Seppänen 1975, viitattu lähteessä Stenius 2003, 16.)

Siionin laulut ja virret ovat vanhoillislestadiolaisille tärkeitä ja ne kattavat paljon myös vapaa-ajalla käytetystä musiikista. Stenius (2003) toteaa, että laulun funktio on suurimmalta osin tukea uskovaan ihmistä uskonelämässä ja muistuttaa häntä Jumalan läsnäolosta. (Stenius 2003, 17.)

Stenius (2012) pohtii, että herätysliikkeiden musiikin tarkoitus voidaan yhdistää myös yksilöllisyyden korostamiseen ja oman liikkeelle ominaisen identiteetin kuvastamiseen. Luomalla omaa musiikkia liikkeen käyttöön ja samalla rajaamalla muiden liikkeiden musiikki pois, saadaan aikaan hyvin yksilöllistä ja henkilökohtaisen kokemuksen omaavaa musiikkimateriaalia, jossa vakaumusten ja uskonsisältöjen korostukset näkyvät laulujen sisällössä ja sanoituksissa. (Stenius, 2003, 4.)

3.3.2 Musiikki koulussa

Nurmimäki (2014) selostaa musiikinopettajien mahdollisuudesta rikastuttaa oppilaiden musiikkimakua ja heidän yleissivistystään opetussuunnitelman puitteissa. Vastuullinen opettaja huolehtii siitä, että kaikki opetussuunnitelman osa-alueet käydään läpi. Silloin tunneilla tulevat tutuiksi niin perinteiset akustiset kuin nykyaikaiset sähkösoittimet. Kaikkien soittimien soittaminen kehittää samoja taitoja: rytmitajua sekä melodian, harmonian ja dynamiikan ymmärtämistä. Nurmimäki (2014) toivoo, että koulujen musiikinopettajiksi hakeutuisi myös perinteisiä, klassista musiikkia kunnioittavia ja tuntevia henkilöitä. Perinteisiin sisältyy turvallisuutta tuovia, kestäviä ja ajattomia arvoja. Niiden säilyttämisessä voivat musiikinopettajat olla keskeisessä asemassa. Yleensä opettajat kunnioittavat oppilaiden erilaisia arvomaailmoja ja ottavat ne huomioon mahdollisuuksien mukaan opetusta suunniteltaessa. Tästä syystä koulun musiikintunneille voi lähtökohtaisesti osallistua hyvällä omallatunnolla. (Nurmimäki 2014, 126-131.)

Klassinen musiikki nähdään arvokkaana, kun taas kevyttä musiikkia pidetään vieraana. Kukko (2014) kirjoittaa uskovaisen nuoren joutuvan koulun musiikintunneilla usein ottamaan osaa sellaiseen musiikkiin, joka on uskonelämälle vierasta. Koulujen opetussuunnitelmat sanelevat pitkälti opetuksen sisällön ja tavoitteet, mutta musiikinopettajalla on kuitenkin

vapauksia toteuttaa opetustaan ja suunnata opetuksen painopiste oman musiikkimakunsa mukaan. Musiikki on mennyt kouluissa viihteellisempään suuntaan. Opetus painottuu monesti viihteelliseen musiikkiin ja bändisoittimiin. Tutut kansanlaulut, perinteiset koululaulut ja isänmaalliset maakuntalaulut, jotka edistävät kansallista kulttuuria, ovat jääneet taka-alalle. Olisi toivottavaa, että myös tätä musiikkia pidettäisiin edelleen esillä. (Kukko 2014, 118-124.)

3.3.3 Musiikkiin liittyvät näkemykset

Rantala (2014) pohtii uskovaisen suhdetta musiikkiin SRK:n julkaisemassa teoksessa *Musiikin lahja*.

Uskovainen musiikin kuuntelija saattaa liittää johonkin kappaleen sanaan uskolle vieraan miellelyhtymän, minkä takia sana herättää hänessä kielteisen ja torjuvan suhtautumisen. On kuitenkin tärkeä erottaa toisistaan nimitys, sisältö ja motiivi. Kielteisellä miellelyhtymällä voi olla yksityiset syyt, sävelmä saattaa tuoda jonkun mieleen uskon vuoksi hylätyn elämäntavan, kun taas toinen uskovainen ei havaitse sävelmässä mitään ristiriitaista. (Rantala 2014, 104-113.)

Soittimet ovat Rantalan (2014) mukaan oma lukunsa. Esimerkiksi haitari mielletään vielä osin tanssiin liittyvien tilaisuuksien soittimeksi. Näihin tilaisuuksiin uskavaiset liittävät totutusti sekä sopimattoman musiikin että väärät elämäntavat. Urkumusiikki yhdistyy monien ajatuksissa kirkkoon. Soitinta sinänsä on vaikea perustella pyhäksi tai synnilliseksi. Millä tahansa soittimella lienee mahdollista musisoida raamatulliseen uskoon sitoutuneen arvomaailman mukaisesti tai vastaisesti. Onko tarpeen hankkia soitinta, jota pidämme vieraan elämänpiirin viestintuojana? Yhteinen ja turvallinen linja löytyy keskustellen. (Rantala 2014, 104-113.)

Rantala (2014) valottaa, että vanhoillislestadiolaisen kristillisyyden piirissä uskotaan ja opetetaan, että kristillinen usko on koko ihmisen elämää kannatteleva voima. Tällöin taide ja usko eivät ole lähtökohtaisesti ristiriidassa keskenään. Taide ja usko ovat ristiriidassa vain silloin, kun taiteeseen liittyvä ratkaisu uhkaa vaurioittaa ehjää jumalasuhdetta. Populaarimusiikin ja sen varhaisemman muodon, viihdemusiikin, taustalta löytyvät lähes säännönmukaisesti Raamatun opetukselle vieraat arvot. Rantalan (2014) mukaan tämä käy ilmi sanoista sekä rytmistä, melodisista ja dynaamisista keinoista. Näiden keinojen on nähty

rohkaisevan ihmisten alhaisimpia perustarpeita sekä kiihottavan ihmisen viettejä. Etenkin rockmusiikissa teoksen ja esittäjän summaksi näyttäisi muodostuvan musiikintekijän/muusikon palvontaa muistuttava tähtikultti. Populaarimusiikki on leimautunut sen tärkeimpien käyttöympäristöjen mukaisesti. Näitä ovat takavuosien iltamakulttuuri ja tämän päivän festivaali- ja ravintolakulttuurit. Näitä voi pitää elokuva- ja videokulttuurin ohella aikamme viihteellis-seksuaalisen elämäntavan ilmenemistapoina. Myös uskovaisen suhde musiikkiin voi muodostua uskonelämän uhkaksi, mikäli musiikista tulee ihmiselle tärkeämpi ja hallitsevampi asia kuin sydämenusko. Kaiken uskovaisen ihmisen käyttämän musiikin ei tarvitse olla hengellistä. Taidemusiikkiin liittyy paljon hyvää ja kaunista, mutta senkin yhteydessä voi syntyä ristiriitaa elävän uskon kanssa. Se on hyvä tunnistaa ja tunnustaa. (Rantala 2014, 109-111.)

4 TUTKIMUSASETELMA

4.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksella on aina jokin tarkoitus tai tehtävä. Tutkimuksen tarkoitus ohjaa tutkimusstrategisia valintoja. Tutkimuksen tarkoitusta luonnehditaan yleensä neljällä seuraavalla piirteellä. Tutkimus voi olla *kartoittava*, *selittävä*, *kuvaileva* tai *ennustava*. On kuitenkin huomattava, että yhteen tutkimukseen voi sisältyä yksi tai useampi tarkoitus, sekä tutkimuksen tarkoitus voi aina muuttua tutkimuksen aikana. (Hirsjärvi 2009, 137-138.)

Tutkimukseni tarkoitus on selittävä, jolle on ominaista kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusstrategia. Selittävä tarkoitus pyrkii löytämään selitystä tilanteelle tai ongelmaan ja tunnistaa todennäköisiä syy-seuraussuhteita siihen, mitkä tapahtumat, uskomukset ja asenteet vaikuttavat johonkin ilmiöön ja kuinka ne ovat vuorovaikutuksessa keskenään. (Hirsjärvi 2009, 138.)

4.2 Tutkimusongelma

Hirsjärvi (2009) lainaa vanhaa sanontaa, jonka mukaan hyvä kysymys on jo puoli vastausta. Tutkimuksessa tulisi olla johtoajatus, jonka mukaan voidaan kiteyttää myös tutkimuksen pääongelma. Pääongelman analysointi johtaa taas siihen, että tutkimukseen tulevat mukaan *pääongelman* myötä myös *alaongelmat*. (Hirsjärvi 2009, 126.)

Määritän tässä tutkimukseni ongelmat erilleen *pääongelmaksi* ja *alaongelmiksi*.

Tutkimuksen *pääongelma*:

- Millainen on vanhoillislestadiolaisen nuoren tämänpäiväinen musiikillinen maailmankuva?

Tutkimuksen *alaongelmat*:

- Mitkä arvot ja asenteet ovat musiikillisen maailmankuvan taustalla?
- Mistä näiden arvojen syntyminen johtuu?

- Miten tämä kaikki vaikuttaa nuoren elämään käytännössä?
- Miten tämä vaikuttaa ja näkyy yhteisössä?

4.3 Tutkimusmenetelmä

Kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusta ei ole tarkoitus esittää toistensa vastakohtina, vaan ne voivat hyvinkin täydentää toisiaan. Hyvä ohje tutkimusta suunnittelevalle on pohtia, mikä menetelmä tuo parhaiten selvyyttä tutkimusongelmin ja että hän valitsee itse sellaisen lähestymistavan, jonka pätevyydestä hän on kaikkein vakuuttunein. (Hirsjärvi 2009, 136-137.)

Tutkimukseni on suurimmilta osin laadullinen (kvalitatiivinen), mutta kysymysten puolella siellä on osin myös määrällisiä (kvantitatiivisia) piirteitä asteikkoihin perustuvien kysymysten muodossa. Kyselylomakkeita tehdessä halusin saada niin kvantitatiivista, kuin kvalitatiivista informaatiota. Tarkoituksena oli tutkimuksen laadullisilla kysymyksillä luoda pohja, vahvistaa ja selittää tutkimuksen määrällisten kysymysten tuloksia.

4.4 Aineiston keruu

Tutkimusaineistona toteutin kyselyn keväällä 2015, johon vastasi 34 henkilöä (Liite 1-4). Päädyin tutkimuksessani kontrolloituun informoituun kyselyyn. Kysely oli yhdistetty kuuntelutehtävään, johon liittyi kuunnellun musiikin arviointitehtäviä.

Hirsjärvi (2009) esittää, että kyselytutkimuksen aineiston voi kerätä ainakin seuraavalla kahdella päätavalla: posti- ja verkkokyselyllä, tai kontrolloidulla kyselyllä. Kontrolloituja kyselyjä on myös kahdenlaisia, informoitu kysely sekä henkilökohtaisesti tarkistettu kysely. Informoidussa kyselyssä tutkija jakaa lomakkeet henkilökohtaisesti. Tutkija voi mennä työpaikoille, harrastusryhmiin, kouluihin, tai yleensäkin niihin paikkoihin, joista hänen tutkimuksensa kohdejoukot ovat henkilökohtaisesti tavoitettavissa. Jakaessaan lomakkeet tutkija kertoo samalla tutkimuksen tarkoituksesta sekä selostaa ja opastaa kyselyä. (Hirsjärvi 2009, 196-197.)

Tutkimuksen kysymyksiä muotoillessa käytetään yleensä seuraavia kolmea yleisintä muotoa. *Avoimet kysymykset*, joissa esitetään kysymys ja jätetään tyhjä tila vastausta varten, *monivalintakysymykset*, joissa tutkija on laatinut valmiit ja numeroidut vastausvaihtoehdot sekä *asteikkoihin eli skaaloihin perustuva kysymystyyppi*, jossa esitetään väittämiä ja vastaaja valitsee mielipidettään vastaavan vaihtoehdon kyseisestä asteikosta. Asteikko voi olla esimerkiksi 5-portainen Likertin asteikko. (Hirsjärvi 2009, 198-200.)

Toteutin kontrolloidun informoidun kyselyn Jämsän Kristillisessä Kansanopistossa opiston oppilaille. Jämsän opisto rakentaa toimintansa kristillisten perusarvojen varaan. Opiston taustayhteisönä toimii vanhoillislestadiolainen liike. Kasvatustyö rakentuu Raamatun ja evankelisluterilaisen kirkon pohjalta. (<http://www.jamsanopisto.fi/oppilaitos/visio-arvot-tavoitteet/>. viitattu 28.9.2016.)

Kyselyyn osallistui 34 nuorta, joista 13 oli miehiä ja 21 naisia (ks. luku 5). Kysely järjestettiin isossa luokkahuoneessa, jossa oppilaat saivat joko oman pulpetin, taikka istuivat pulpettien päässä toisiaan vastakkain. Informoidun kyselyn mukaisesti kerroin suullisesti tutkimuksesta, sekä ohjeistin kyselyyn liittyviä asioita ja ohjeita ennen kyselyn alkamista.

Jämsän Kristillisessä Kansanopistossa on seitsemän eri opintolinjaa: *englanti, Finnish as a second language, kotitalous, tekninen työ, tavoitteena lukio, kuvataide ja käsityö, sekä musiikki*. (http://www.jamsanopisto.fi/opistovuosi/opiskelu_opistossa/opintolinjat/. viitattu 28.9.2016.)

Toimitin kyselyn yhdellä Jämsän opiston vapaavalintaisen kurssin oppitunnilla. Ryhmässä oli henkilöitä oppilaitoksen eri linjoilta, mikä taas takasi paremman otannon, sillä jos kysely olisi tehty vain tietylle opintolinjalle, olisi tutkimuksen heterogeenisyys mielestäni kärsinyt. Kurssi oli vapaavalintainen kuorolaulu, jolloin voidaan ajatella niin, että todennäköisesti suurin osa kurssilla olijoista omaa vähintäänkin positiivisen passiivisen musiikillisen orientaation (ks. 2.3.1).

Kysely alkoi informoinnin jälkeen kahdella eri kuuntelukerralla, joissa kummallakin kerralla kuunneltiin sama, noin puolentoista minuutin näyte seuraavista kappaleista kyseisessä järjestyksessä.

1. Simon & Garfunkel - The Sound of Silence
2. Daft Punk ft. Pharrell Williams - Get Lucky
3. Frederic Chopin - Nocturne in C minor op.48 no.1
4. Jari Sillanpää - Sinä ansaitset kultaa
5. Led Zeppelin - Stairway To Heaven
6. Virsi 310 - Herra Jeesus kun täällä vain kanssamme on
7. Metallica - Enter Sandman
8. Petrus Ahonen – Tähän mä jään
9. JVG - Paluu tulevaisuuteen
10. Klaus Badelt - He's a Pirate

Kyselyä toimittaessa paikan päällä luokkahuoneen äänentoisto ei toiminut, mutta olin varautunut tilanteeseen etukäteen toimittamalla paikalle omat äänentoistovälineet, joka takasi kyselyn kuunteluosiossa kohtuullisen hyvän kuuntelukokemuksen musiikin äänenlaadun kannalta.

Ensimmäisellä kuuntelukerralla koehenkilöt vastasivat kuuntelulomakkeisiin 1 ja 2 (Liite 2 ja 3), sekä toisella kuuntelukerralla lomakkeeseen 3 (Liite 4). Lomakkeet 1 ja 2 koostuivat numeerisesta arvioinnista ja lomakkeessa 3 vastaus koostui numeerisesta arvioinnista sekä avoimesta vastauksesta, jossa vastaaja pääsi tarkemmin perustelemaan numeerista arviotaan ja pohtimaan kappaleen herättämiä ajatuksia. Kuuntelunäytteiden jälkeen vastattiin tutkimuksen avoimiin kysymyksiin (Liite 1). Koko kyselyyn vastaamiseen aikaa oli noin 1.5 tuntia.

4.4.1 Musiikinäytteiden perustelu

Pyrin valitsemaan kompaktin määrän (10) musiikinäytteitä, jotka kattaisivat mahdollisimman paljon eri musiikillisia tyyliä niin suomalaisilta, kuin ulkomaisilta artisteilta. Kymmenen näytettä karsii väistämättä pienempiä tyyliuuntauksia pois, joten

keskityin suurimpiin tyyliuuntauksiin, pyrkimällä ottamaan mukaan kappaleita, joita nuoret olisivat mahdollisesti jo aikaisemmin kuulleet. Pysin ottamaan tutkimukseen mahdollisimman kuultuja kappaleita, jotta musiikinäytteissä esiintyvä musiikki ei olisi täysin tuntematonta, missä tapauksessa musiikkia olisi huomattavasti vaikeampaa analysoida. Yksi musiikinäytteisiin liittyvistä pääkysymyksistä oli väittämä *Kuuntelen kappaleen tyylistä musiikkia* (Liite 2). Mikäli kappaleet eivät olisi tunnettuja, olisi tällöin vastaukset todennäköisesti yhtenäisiä ja väittämään liittyen negatiivisia. Tällöin olisi riski tehdä väriä johtopäätöksiä sen takia, että vastaajat eivät osaisi määrittää kappaleen musiikkityyliä kappaleen harvinaisuuden takia. Valitsin artistien teokset sillä perusteella, mitkä olivat sillä hetkellä artistien kuunnelluimpia kappaleita Spotifyssa.

- Simon & Garfunkel – Folk
- Daft Punk – Elektroninen/dance
- Frederic Chopin – Klassinen
- Jari Sillanpää – Iskelmä
- Led Zeppelin – Rock
- Virsi 310 – Hengellinen/virsi
- Metallica – Heavy Metal
- Petrus Ahonen – Hengellinen/ylistys
- JVG – Rap/pop
- Klaus Badelt - Elokuvamusiikki

4.5 Aineiston analyysi

Lomakkeen analyysissä käytin enimmäkseen sisällönanalyysiä, jolle ominaista on tarkastella eritellen, yhtäläisyyksiä ja eroja etsien (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, 7.3.2).

Luin aineistoa läpi useaan otteeseen pitkin tutkimusta. Keräsin aineistoista yhteneväiset vastaukset ja muodostin niiden perusteella tutkimustuloksissa esille nousevia kategorioita. Kategoriat muodostuivat selkeästi vastausten yhteneväisyyden perusteella. Vastauksia oli myös helpompi analysoida ja ymmärtää henkilökohtaisen asiantuntijuuteni perusteella (ks.4.6).

Avoimista laajoista kysymyksistä keräsin yhteneväistä tietoa, jonka jälkeen muutin suurimmat yhteneväisyyden numeeriseen muotoon. Avoimien laajojen kysymysten tarkoituksena oli myös valottaa henkilöiden taustaa ja ajattelua, jotta analyysivaiheessa (epäselkeiden) vastausten analysointi olisi helpompaa.

Vastauksia analysoidessa täytyi ottaa myös huomioon itse kyselyä toimittaessa ilmenneet ilmiöt, sekä vastaajien rehellisyyteen ja työrauhaan vaikuttavat tekijät. Osa kappaleista aiheutti selkeästi yleistä huvittuneisuutta ja naurahduksia sekä osa vastaajista puhui vierustoverille ohjeistuksesta piittaamatta ja mielti ääneen/yhdessä omia vastauksiaan.

4.6 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksissa pyritään välttämään virheiden syntymistä, mutta tulosten pätevyys ja luotettavuus vaihtelevat. Tämän vuoksi kaikissa tutkimuksissa pyritään arvioimaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta eli tutkimuksen reliabiliuttia ja validiuttia. (Hirsjärvi 2009, 231.)

Tutkimuksen reliabiliutta voidaan mitata monella eri tavalla. Helppona esimerkkinä, jos kaksi henkilöä päätyy samaan tulokseen, voidaan tällöin tulosta pitää reliabelina. (Hirsjärvi 2009, 231.)

Hirsjärven (2009) mukaan laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta, sisältäen tutkimuksen kaikki vaiheet. Aineiston tuottamisen olosuhteet olisi kerrottava selvästi ja totuudenmukaisesti, esimerkiksi paikoista, joissa aineisto kerättiin sekä mahdollisista häiriötekijöistä. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen liittyvä ydinasia on siis henkilöiden, paikkojen ja tapahtumien kuvaukset. Validius tarkoittaa kuvauksen ja siihen liitettyjen selitysten ja tulkintojen yhteensopivuutta. Tutkimuksen validiuttia voidaan tällöin mitata, kysymällä sopiiko tutkimuksen selitys kuvaukseen. (Hirsjärvi 2009, 232.)

Pyrin tutkimuksen laadullisilla kysymyksillä vahvistamaan ja selittämään tutkimuksen määrällisten kysymysten tuloksia. Toisin sanoen laadulliset kysymykset ovat vahvistamassa tutkimuksen luotettavuutta tunnistamalla ja selittämällä esille tulevia syy-seuraus-suhteita.

Tutkimuksen ajatellaan yleisesti tavoittelevan totuutta ja olemaan puolueeton (Sajavaara 2009, 114). Tutkijan roolilla on suuri vaikutus tutkimukseen laadullista tutkimusta tehdessä. Laadullinen tutkimus on luonteeltaan prosessorientoitunutta. Laadullisessa tutkimuksessa aineistonkeruun väline on inhimillinen, eli tutkija itse. Tutkimuksen aineiston ja näkökulmien voidaan katsoa kasvavan tutkimuksen ohella tutkijan tietoisuudessa jatkuvasti tutkimusprosessin edetessä. (Kiviniemi 2001, 68.)

Tässä tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuus on paljon sidoksissa myös omaan asiantuntijuuteeni. Oma asiantuntijuuteni perustuu siihen, että olen ollut yhteisön jäsen syntymästä saakka, mikä taas mahdollistaa elinikäisen observoinnin sekä mahdollisuuden perehtyä tutkimuskysymykseen jo ennen tutkimukseen ryhtymistä. Laadullisessa tutkimuksessa on riski, että tutkija painottaa liikaa omaa maailmankuvaansa ja näkökulmaansa tutkimusta tehdessä, etenkin tutkimuksessa, jossa tutkijan asiantuntijuus perustuu paljon myös omiin kokemuksiin. Olenkin pitkin tutkimusta jatkuvasti pysähtynyt reflektoimaan ja pohtimaan toimintaani tutkimukseni parissa, pysyäkseen mahdollisimman objektiivisena. Näistä riskeistä huolimatta mielestäni tämänkaltainen tutkimus vaatii pohjalle syvän asiantuntijuuden, jotta tutkimusta tehdessä tutkija itse osaa ottaa tarpeeksi monta asiaa huomioon niin tutkimusta suunnitellessa, tehdessä, kuin analysoidessa.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Puran kyselyn samassa järjestyksessä, kuin kysely toteutettiin. Ensimmäisestä osiosta (ks. 5.1 kuuntelu) löytyy kuuntelutehtävästä nousseet tulokset. Avoimissa isoissa kysymyksissä oli tarkoituksena ottaa selvää nuorten musiikillisista käsityksistä, taustoista ja asenteista. Kysymykset ovat laajoja ja sisältävät lukuisia tarkentavia ja ajattelua konkretisoivia kysymyksiä. Ajatuksena oli antaa osallistujille vapautta värittää vastauksiaan ja antaa heidän nostaa esille ne asiat, jotka he haluavat nostaa. Ensimmäisessä kysymyksessä (ks. 5.2 Musiikki omassa elämässä) hain vastauksia paljolti käytännön esimerkkeihin. Toisessa kysymyksessä (ks. 5.3 Musiikki lähipiirissä) pyrin selvittämään osallistujien arvoja ja ajatuksia musiikista, sekä heidän musiikillisia tottumuksia kodista ja lähipiiristä. Kolmannessa kysymyksessä (ks. 5.4 Musiikki ja usko) hain vastauksia uskon ja musiikin väliseen suhteeseen. Neljännessä kysymyksessä (ks. 5.5 Ajatuksia koulun musiikinopetuksesta) kysyin koulun musiikinopetuksesta ja siitä, mitä ajatuksia ja tunteita koulun musiikinopetus on vastaajissa herättänyt.

Tutkimukseen osallistui 34 (n=34) henkilöä (32% miehiä ja 62% naisia), joista suurin osa oli 16-vuotiaita. Tutkittavien ikä- ja sukupuolijakauma on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Tutkimuksen ikä ja sukupuolijakauma

Ikäluokka	Henkilöitä	Miehiä	%	Naisia	%
15 vuotta	1	0	0	1	100
16 vuotta	21	5	24	16	76
17 vuotta	9	5	56	4	44
18 vuotta	2	2	100	0	0
19 vuotta	1	1	100	0	0
Yhteensä	34	13	38%	21	62%

5.1 Musiikkinäytteet

Tässä kappaleessa puran kyselyn musiikkinäytteiden vastaukset sekä nostan esille tärkeitä vastauksissa ilmenneitä yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia. Musiikkinäytteiden vastaukset

löytyvät myös numeraalisesti alla olevista taulukoista. (Taulukot 2, 3 ja 4.)
Arviointiasteikkona taulukoissa toimi 5-portainen Likertin asteikko.

Kysymyksessä *Onko kappale mielestäsi hyvä?* (Taulukko 2) kartoitin vastaajien henkilökohtaista musiikkimakua. Painotin nuoria ajattelemaan kysymystä vain henkilökohtaisen musiikkimaun näkökulmasta ja pohtimaan musiikkia nimenomaan ilmiölähtöisesti. Korkeimpaan keskiarvoon ylsivät kappaleet 3 (*Nocturne in C minor*) ja 6 (*Virsi 310*), joissa keskihajonta oli kummassakin alhainen (alle 1). Alhaisimpiin keskiarvoihin sijoittuivat kappaleet 5 (*Stairway to Heaven*), 7 (*Enter Sandman*) ja 8 (*Tähän mä jään*), joissa keskihajonta oli vielä alhaisempi (n. 0,5). Muiden kappaleiden vastaukset eivät olleet yhtä yhteneväisiä, joten keskihajonta oli matalimmillaan 0,9.

Väittämässä *Kuuntelen kappaleen tyylistä musiikkia* (Taulukko 3), kartoitin vastaajien musiikillisia kuuntelutottumuksia. Ainoat positiiviseen keskiarvoon yltäneet kappaleet olivat kappaleet 3 (*Nocturne in C minor*) ja 6 (*Virsi 310*). Tällä kertaa keskihajonta oli näissä kappaleissa suurempi (kappaleen 3 keskihajonta 1,27.). Vähiten kuunneltuihin kappaleisiin sisältyivät kappaleet 5 (*Stairway to Heaven*), 7 (*Enter Sandman*) ja 8 (*Tähän mä jään*), joissa keskihajonta oli jokaisessa edellistä kysymystä pienempi, sekä kappaleen 7 vastauksissa ei ollut lainkaan hajontaa.

Kysymyksessä *Koetko kappaleen olevan uskon kannalta haitallista?* (Taulukko 4) kartoitin uskon vaikutusta musiikkiin ja hain tietoa siitä, mikä musiikki tuntuu vastaajista uskon kannalta huonolta musiikilta ja millä perusteella. Uskolle haitallisimmaksi musiikiksi koettiin kappale 8 (*Tähän mä jään*), jonka keskihajonta oli alhainen (0,56). Uskolle hyödyllisintä musiikkia olivat kappaleet 3 (*Nocturne in C minor*) ja 6 (*Virsi 310*), joiden keskihajonnat olivat myös alhaiset (0,79 ja 0,24). Kyseiseen kysymykseen pyysin vastaajia kirjoittamaan perusteluja vastauksiinsa liittyen. Uskolle haitallisen musiikin perusteena suurimpana yhteneväisyytenä löytyi rytmi ja kappaleessa esiintyvät soittimet. Uskolle hyödyllisen musiikin yhteneväisenä perusteena esille nousi kappaleiden luoma rauhallisuuden- sekä turvallisuuden tunne.

Taulukko 2. Vastaukset kysymykseen *Onko kappale mielestäsi hyvä?*

1 = Erittäin huono   5 = Erittäin hyvä

Kappale	Keskiarvo	Keskihajonta
1. Simon & Garfunkel - The Sound of Silence	2,35	1,71
2. Daft Punk ft. Pharrell Williams - Get Lucky	1,79	0,99
3. Frederic Chopin - Nocturne in C minor op.48 no.1	3,76	0,91
4. Jari Sillanpää - Sinä ansaitset kultaa	2,35	1,41
5. Led Zeppelin - Stairway To Heaven	1,38	0,84
6. Virsi 310 - Herra Jeesus kun täällä vain kanssamme on	4,56	0,85
7. Metallica - Enter Sandman	1,09	0,37
8. Petrus Ahonen – Tähän mä jään	1,18	0,51
9. JVG - Paluu tulevaisuuteen	2,29	1,38
10. Klaus Badelt - He's a Pirate	3,5	1,22

Taulukko 3. Vastaukset väittämään *Kuuntelen kappaleen tyylistä musiikkia.*

1 = En kuuntele

5 = Kuuntelen

Kappale	Keskiarvo	Keskihajonta
1. Simon & Garfunkel - The Sound of Silence	2,0	1,71
2. Daft Punk ft. Pharrell Williams - Get Lucky	1,53	1,01
3. Frederic Chopin - Nocturne in C minor op.48 no.1	3,26	1,27
4. Jari Sillanpää - Sinä ansaitset kultaa	2,24	1,57
5. Led Zeppelin - Stairway To Heaven	1,24	0,77
6. Virsi 310 - Herra Jeesus kun täällä vain kanssamme on	4,18	0,98
7. Metallica - Enter Sandman	1,0	0
8. Petrus Ahonen – Tähän mä jään	1,06	0,34
9. JVG - Paluu tulevaisuuteen	2,06	1,51
10. Klaus Badelt - He's a Pirate	2,65	1,26

Taulukko 4. Vastaukset kysymykseen *Koetko kappaleen olevan uskon kannalta haitallista musiikkia?*

1 = Erittäin hyödyllistä

5 = Erittäin haitallista

Kappale	Keskiarvo	Keskihajonta
1. Simon & Garfunkel - The Sound of Silence	3,91	1,71
2. Daft Punk ft. Pharrell Williams - Get Lucky	4,35	0,72
3. Frederic Chopin - Nocturne in C minor op.48 no.1	2,03	0,79
4. Jari Sillanpää - Sinä ansaitset kultaa	4,15	0,81
5. Led Zeppelin - Stairway To Heaven	4,53	0,74
6. Virsi 310 - Herra Jeesus kun täällä vain kanssamme on	1,06	0,24
7. Metallica - Enter Sandman	4,32	0,99
8. Petrus Ahonen – Tähän mä jään	4,74	0,56
9. JVG - Paluu tulevaisuuteen	4,24	1,03
10. Klaus Badelt - He's a Pirate	3,53	0,85

5.2 Musiikki omassa elämässä

Ensimmäisellä kysymyksellä kartoitettiin musiikin roolia osana nuoren elämää sekä musiikillisten toimintojen että musiikin henkilökohtaisten merkitysten näkökulmasta

Kysymys 1

Pohdi musiikkia omassa elämässäsi. Mitä musiikki sinulle merkitsee? Harrastatko musiikkia koulussa tai vapaa-ajalla, miten? Soitatko jotain instrumenttia? Kuunteletko musiikkia, mitä? Onko musiikkia mitä et yhtään kuuntelisi, miksi?

Mielenkiintoista oli huomata, kuinka tärkeäksi musiikki koettiin, sekä kuinka paljon kyselyyn vastanneet harrastivat musiikkia vapaa-ajallaan. Vastaajista 74% kirjoitti musiikin merkitsevän paljon elämässään ja soittavansa aktiivisesti yhtä tai useampaa instrumenttia vapaa-ajalla. Vastaajista 12% ei harrastanut musiikkia eikä kokenut musiikkia tärkeäksi, mutta tykkäsi laulaa opiston kuorossa ja koulussa. Vastaajista 6% ei harrastanut musiikkia,

mutta piti musiikkia yleisesti tärkeänä ja kirjoitti pitävänsä laulamisesta. Vastaajista yksi jätti vastaamatta kyseiseen sarakkeeseen. Kysymyksen vastausprosentti oli 97%.

Luettelen seuraavaksi tutkimuksessa esiin nousseet soittimet, soittimen harrastuneisuuden mukaisessa järjestyksessä:

- Piano 37%
- Laulu 16%
- Urut 13%
- Poikkihuilu 7%
- Viulu 6%
- Sello 6%
- Klarinetti 6%
- Kitara 4%
- Nokkahuilu 2%
- Panhuilu 2%
- Kantele 2%

Urut eivät sinänsä ole harvinainen harrastus. Urkujen soittoa harrastetaan, niin amatööri-, kuin ammattimielessä. Seuroissa säästetään käytännössä aina seuralaulua uruilla sekä moni työskentelee ja opiskelee ammatikseen kanttorina. Näin suuri urkujensoiton prosenttimäärä saattaa kuitenkin olla osittain rinnastettavissa opiston kurssitarjontaan, joka antaa mahdollisuuden opiskella urkujen soittoa. Urkujen soittoon saa soittotunteja sekä opistossa on vielä olemassa erillinen soitinten huolto -kurssi, joka painottuu paljon urkujen viritykseen ja huoltoon. (http://www.jamsanopisto.fi/opistovuosi/opiskelu_opistossa/opintolinjat/.
http://www.jamsanopisto.fi/opistovuosi/opiskelu_opistossa/opetussuunnitelmat/. Viitattu 30.9.2016.)

5.3 Musiikki lähipiirissä

Toisessa kysymyksessä kartoitettiin musiikin roolia nuoren omassa lähipiirissä sekä ajatuksia siitä, miten musiikista ajatellaan ja löytyykö ajattelussa eroja vanhempien, kavereiden tai eri sukupolvien välillä.

Kysymys 2

Pohdi musiikkia ympärilläsi.

Miten musiikkia käytetään kotonasi (perhe ja sukulaiset)? Miten musiikkia käytetään lähipiirissäsi (kaverit)? Mikä on vanhempiesi näkemys musiikista? Mikä on lähipiirisi näkemys musiikista? Koetko oman suhtautumisesi musiikkiin eroavan vanhempiisi tai lähipiiriisi nähden? Koetko musiikkiin suhtautumisessa olevan eroja vanhemman sukupolven ja oman ikäistesi välillä?

Tässä osiossa kysyin erittäin laajasti monia eri kysymyksiä, jonka takia myös paljon erilaisia vastauksia nousi esiin. Jaottelen musiikin käytön lähipiirissä seuraavaan neljään laajaan sarakkeeseen:

- Kodissa kuunnellaan hengellistä ja klassista musiikkia, omat näkemykset ja tottumukset musiikista vastaavat vanhempien näkemystä. Vastaajista 41%.
- Kodissa kuunnellaan hengellistä ja klassista musiikkia, oma näkemys eroaa vanhemmista ja itseksensä, tai kaveripiiriin kanssa kuunnellaan kevyttä musiikkia. Vastaajista 29%.
- Kodissa kuunnellaan hengellistä ja klassista musiikkia, itse jakaa vanhempien näkemyksen, mutta kaveripiirissä kuunnellaan kevyttä musiikkia. Vastaajista 18%.
- Kodissa ei ole suurempaa näkemystä musiikista. Vastaajista 6%.

Vain kaksi vastaajaa (6%) kirjoitti, ettei kodissa ollut kovinkaan tarkkaa näkemystä musiikista. Toinen kyseisistä vastaajista ei kokenut tilannetta ongelmalliseksi ja kuunteli niin kevyttä kuin klassista musiikkia. Toinen vastaajista koki vanhempiensa musiikillisten tottumusten eroavaisuuden aiheuttavan hänelle henkilökohtaisesti pahaa mieltä.

Kaksi vastaajaa (6%) ei osannut vastata kysymykseen. Vastausprosentti tähän kysymykseen oli 94%.

Sukupolvien välisiin eroihin vastanneet kokivat yhteisesti, että nuorempi sukupolvi kuuntelee enemmän kevyttä musiikkia kuin vanhempi sukupolvi.

5.4 Musiikki ja usko

Kolmannessa kysymyksessä tarkasteltiin uskon vaikutusta musiikin käyttöön ja pyrittiin hakemaan tähän perusteltua vastausta.

Kysymys 3

Vaikuttaako usko suhteeseesi musiikkiin ja musiikin käyttöösi, miten?

44% vastaajista kirjoitti uskon vaikuttavan omaan musiikin käyttöön niin, ettei kuuntele maallista musiikkia. Maallisen voi tässä tapauksessa rinnastaa termeihin, joita esiintyi samassa yhteydessä (huono, kevyt, rytmikäs, ruma). 23% vastaajista kirjoitti uskon vaikuttavan niin, että he pyrkivät miettimään musiikkia kuunnellessaan, onko musiikki uskolle hyödyksi vai haitaksi. 12% vastaajista koki, ettei uskolla ole vaikutusta henkilökohtaiseen musiikin käyttöön. 9% vastaajista kirjoitti uskon vaikuttavan niin, että jollei olisi uskomassa, niin kuuntelisi varmasti rock-/pop-/rap- musiikkia. Yksi vastaaja koki uskon vaikuttavan rajoittavana tekijänä ympäristön takia. Yksi vastaaja kirjoitti uskon vaikuttavan niin, ettei käy live-esityksissä. Yksi vastaaja kirjoitti tuskin kuuntelevansa Siionin lauluja, ellei olisi uskomassa. Yksi vastaaja jätti vastaamatta sarakkeeseen. Vastausprosentti tähän kysymykseen oli 97%.

5.5 Ajatuksia koulun musiikinopetuksesta

Kyselyn viimeisellä sivulla, eli neljännessä laajassa kysymyksessä pyysin vastaajia pohtimaan koulun musiikinopetusta ja muistelemaan omia musiikintunteja ylä- ja alakouluajoilta. Kysymykset on myös jaoteltu kolmeen eri pienempään kysymykseen. Koska kysymyksiin voi vastata niin sisältöön, kun käytäntöön liittyen, jaottelen vastaukset musiikinopetuksen sisältöön ja käytäntöön perustuviin sarakkeisiin selkiyttääkseni tulosten havainnointia.

Pohdi musiikinopetusta peruskoulussa ja lukiossa.

1. Mikä on ollut mielekästä koulun musiikintunneilla, miksi?
2. Onko koulun musiikintunneilla ollut jotain, mitä et ole tehnyt mielelläsi, taikka olet jättänyt tekemättä? Mistä syystä?
3. Minkälaisia sisältöjä toivoisit koulun musiikintunneilta?

Kysymys 1 Mikä on ollut mielekästä koulun musiikintunneilla, miksi?

- Sisältöön perustuvat vastaukset

Kaksi vastaajaa piti alakoulun musiikinopetusta mielekkäänä. Yksi vastaaja piti koulun musiikinopetuksen klassisesta osiosta eniten. Yksi vastaaja koki, että musiikintunnit olivat kokonaisvaltaisesti miellyttäviä ja yksi vastaajista jätti vastaamatta kysymykseen.

- Käytäntöön perustuvat vastaukset

41% vastaajista piti laulamista eniten mielekkäänä tekemisenä. 26% vastaajista piti soittamista eniten mielekkäänä tekemisenä. 15% vastaajista ei pitänyt musiikintunteja mielekkäänä (ei perusteluja).

Kysymys 2 Onko koulun musiikintunneilla ollut jotain, mitä et ole tehnyt mielelläsi, taikka olet jättänyt tekemättä? Mistä syystä?

- Sisältöön perustuvat vastaukset

41% vastaajista koki ”maallisen” musiikin soittamisen/laulamisen epämiellyttäväksi, tai oli jättänyt osallistumatta opetukseen. 21% vastaajista koki levyraadit ja ”maallisen” musiikin kuuntelun epämiellyttävänä, tai oli jättänyt osallistumasta. 21% vastaajista ei kokenut mitään epämiellyttävänä. 9% vastaajista koki poteneensa huonoa omaatuntoa tunnilla käytävistä aiheista (ei konkreettista esimerkkiä).

- Käytäntöön perustuvat ratkaisut

9% vastaajista koki laulukokeet ja opetukseen liittyvät erilaiset tekijät epämiellyttäväiksi.

Kysymys 3 Minkälaisia sisältöjä toivoisit koulun musiikintunneilta?

- Sisältöön perustuvat vastaukset

29% vastaajista toivoi musiikintunneille lisää klassista musiikkia ja teoriaa. 15% vastaajista toivoi lisää monipuolisuutta oppituntien ohjelmistoon. 9% vastaajista toivoi enemmän vaikuttamismahdollisuutta musiikintuntien sisältöön, sekä mahdollisuutta valita sisältöä oman vakaumuksen mukaan.

- Käytäntöön perustuvat vastaukset

24% vastaajista toivoi lisää käytännön toimintaa, kuten laulamista tai soittoa ja 24% vastaajista ei osannut sanoa, mitä sisältöjä he toivoisivat koulun musiikin tunneilta.

5.6 Johtopäätökset

Tässä luvussa kokoan yhteen tuloksista nousevia keskeisiä havaintoja ja tarkastelen niitä suhteessa aiempaan tutkimustietoon ja kirjallisuuteen. Heti alkuun voidaan miettiä, olisivatko tulokset muuttuneet, jos kysely olisi tehty eri aineeseen kuin musiikkiin liittyvällä kurssilla, esimerkiksi matematiikan tunnilla. Olisivatko tällöin kyseisen kurssin henkilöt kokeneet musiikin tärkeäksi (74%) osaksi omaa elämää? Onko tutkimusotannassa liikaa musiikkia harrastavia henkilöitä? Vaikuttaako positiivinen/aktiivinen musiikillinen orientaatio henkilön musiikilliseen maailmankuvaan ja mihin suuntaan?

Musiikkiin liittyvän kurssin luulisi keräävän melkein väistämättä suuremman otannan musiikkia harrastavia henkilöitä. Toisaalta vanhoillislestadiolaisessa kulttuurissa, jossa seuralaulu ja kuorolaulu ovat helppoja tavallisia musiikin harjoittamisen muotoja, ei nuorelle kynnys ottaa kuorolaulukurssi ole iso. Tästä syystä riski, jossa kurssi täytyisi pelkästään aktiivisen/positiivisen musiikillisen orientaation, tai musiikillisen erityisorientaation omaavia henkilöitä on pieni.

”En harrasta musiikkia, mutta laulan kuorossa.”

(Vastaja 12)

”Music is not so important to me.”

(Vastaja 23)

Nuorten musiikilliset orientaatiot eivät näytä tutkimuksen valossa myöskään vaikuttavan musiikin teologiseen kysymykseen (*mikä on hyvää musiikkia uskon kannalta?*). Jos hypoteettisesti tehdään oletus, että otannassa olisi pelkästään musiikin harrastajia, niin se näkyisi tässä tapauksessa käytännössä vain riskinä tehdä liiallisia johtopäätöksiä ja yleistyksiä vanhoillislestadiolaisten nuorten musiikilliseen harrastuneisuuteen liittyen. Tässä tutkimuksessa, jossa pääpainona on kuitenkin nuoren musiikillinen maailmankuva sekä siihen liittyvät arvot, ovat musiikkiin liittyvät käytännön toiminnot vain valottamassa tutkimusta ja antamassa sille lisäarvoa.

Kyselyn toteuttaminen kurssilla, joka ei taas liity musiikkiin olisi riskinä mahdollinen vastausprosentin alhaisuus, erityisesti avoimien kysymysten kohdalla. Nyt kun kysymyksiä tarkastellaan erikseen, niin vastausprosentti on alimmillaan 94% ja valtaosassa kysymyksiä täysi 100%.

5.6.1 Musiikilliset tottumukset

Musiikki nähdään hyvänä harrastuksena ja sitä myös harrastetaan paljon. 74% vastaajista harrasti vapaa-aikanaan vähintään yhden instrumentin soittoa ja 67% piti koulun musiikin tunneilla nimenomaan laulamista ja soittamista mielekkäänä tekemisenä. 74% vastaajista kirjoitti kuuntelevansa musiikkia vapaa-ajalla. 9% kirjoitti, ettei kuuntele musiikkia vapaa-ajalla ja 18% ei nostanut asiaa esille. Tutkimuksen tulokset vastaavat hyvinkin Kinnusen (2011) tekstiä, jossa hän mainitsee monien harrastavan eri instrumenttien soittoa/laulua, joista saatetaan tarpeen mukaan koota erilaisia kokoonpanoja eri tilaisuuksiin (ks. 3.3.2). Tulokset osoittavat yhteyttä myös sen välillä, miten jatkuva seura- ja kuorolaulu tuo musiikin lähemmäs myös musiikkia ei vakituisesti harrastaville. Tästä mielestäni hyviä esimerkkejä ovat musiikkia harrastamattomien vastaukset kyselyssä.

”Musiikki ei ole hirveän tärkeä osa elämää. Laulan mielelläni ja tykkään siitä, mutten soita mitään soitinta.”

(Vastaja 4)

Laulamista pidetään todella paljon itsestäänselvyytenä, eikä tässä tutkimuksessa osa vastaajista edes laske itsekseen laulamista ja kuorossa laulamista musiikin harrastamiseksi. Johtopäätöksenä voidaan mielestäni analysoida, että vanhoillislestadiolaisessa kulttuurissa riski negatiiviseen tai passiiviseen musiikilliseen orientaatioon olisi yhteisön vaikutuksen kannalta erittäin vähäinen sen jatkuvan laulu- ja musiikillisen tarjonnan perusteella.

5.6.2 Musiikillinen maailmankuva

Kun äskeisessä osiossa totesin vanhoillislestadiolaisen yhteisön vaikuttavan positiivisesti musiikillisen orientaation muovautumiseen, voi taas vanhoillislestadiolainen yleinen musiikillinen maailmankuva olla osittain rajoittava tekijä. Hyvänä esimerkkinä vastaus kysymykseen *vaikuttaako usko suhteeseesi musiikkiin ja musiikin käyttöösi, miten?*

”En anna yleensä uskon vaikuttaa, mutta pakosti vaikuttaa vähän, jos läheiset ei vaikka kuuntele/pidä sopivana.”
(Vastaja 17)

Vanhoillislestadiolaisen yhteisön linjaus kevyen musiikin välttämiseen välittyy selkeästi nuorten vastauksista, joten linjausta voidaan pitää edelleen erittäin ajankohtaisena. 80% vastaajista kirjoitti kodin musiikillisten käytäntöjen ja arvojen käsittävän käytännössä hengellisen ja klassisen musiikin, joista 59% kertoi jakavansa vanhempiensa kanssa saman näkemyksen asiasta. Tässä tapauksessa nuoren ympäristö niin perheen, kuin ystävien osalta aiheuttaa väistämättä suuren sosiaalisen paineen linjauksesta eroavan mielipiteen omaaville nuorille.

”Jalan alle menevä ja ällöttävä. Hirveen kuullosta. Ei todellakaan *meidän* tyylistä musaa.”
(Vastaja 21, kappaleesta Get Lucky)

Keveyestä musiikista pitäminen vaikuttaa lauseena mahdottomalta. Tutkimuksessa keveyestä musiikista harvoin kirjoitettiin termillä kevyt musiikki ja musiikillisille tyyliuuntauksille ei annettu nimiä (esim. pop-musiikki), vaan ne korvattiin omilla termeillä.

Musiikin tunnilla on ollut mielekästä ”hömppäjumputuksen soittaminen”.
(Vastaja 25)

”Kotona en kuuntele jytää tai maallista musiikkia. Rytmikästä ja maallista kuuntelen joskus kavereiden kanssa, mutta tavallaan ”läpällä”.”

(Vastaaaja 4)

”Äitini tykkää rauhallisesta ”ei-jumputtavasta” musiikista.”

(Vastaaaja 20)

”En kuuntele musiikkia, joka menee jalan alle.”

(vastaaaja 22)

”Opiston myötä ns. popittaminen on jäänyt vähemmälle.”

(Vastaaaja 2)

Mielestäni nämä ovat hyviä esimerkkejä siitä, miten ympäristö ja sosiaalinen paine vaikuttavat mielipiteisiin ja ulosantiin. Esimerkiksi vastaaaja 25:n lause voisi muuten olla ”Musiikin tunnilla on ollut mielekästä pop-musiikin soittaminen.” Kuitenkin tässä tapauksessa kevyestä musiikista pitäminen joudutaan tiedostamatta tai tiedostaen verhoamaan musiikkityylien arvoa vähätteleviin termeihin (hömppäjumputus) tai vaihtoehtoisesti kevyttä musiikkia saatetaan kuunnella, mutta ”ihan läpällä”. Kukko (2014) kirjoittaa nuorison omaavan pääasiassa kulttuurillisen musiikkikäsitteen, jossa musiikki heijastaa yhteisön käsityksiä siitä, mitä musiikki on ja minkälaista sen pitää olla, jolloin musiikillisiin toimintoihin vaikuttavat paljolti kaveripiiri ja elinympäristö. (Kukko 2014, 118-124.)

Kulttuurillisen musiikkikäsitteen vaikutus näkyy selkeästi myös siitä, miten etenkin eriävän mielipiteen omaavat vastaajat käytännössä automaattisesti tiesivät, miten jokaiseen musiikkinäytteeseen tulisi vastata, tai mitä suuri osa vastaajista todennäköisesti ajattelee musiikkinäytteistä.

”Hyvät sanat, mutta joku luultavasti ajattelee tätä Jumalan pilkkana, mutta eikaissiin.”

(Vastaaaja 14, kappaleesta *Tähän mä jään*)

”On kai hyödyks (uskolle), mut eihän tota jaksu kuunnella.”

(Vastaaaja 25, kappaleesta *Virsi 310*)

Kuitenkin, voidaan tavasta, jolla kevyestä musiikista puhutaan päätellä, ettei sitä myöskään osittain pidetä samanarvoisena musiikillisena ilmiönä klassisen musiikin kanssa. Tätä voidaan

pitää hyvinkin hierarkkisenä musiikillisena käsityksenä. Vanhoillislestadiolaisten nuorten musiikkikäsitys näyttäisi siis koostuvan pääasiassa niin kulttuurillisesta, kuin hierarkkisesta musiikkikäsituksesta.

5.6.3 Rockmusiikki

Suomalaisen maun tutkimuksessa todettiin kotimaisen iskelmän ja rockin olleen suomen suosituimpia musiikinlajeja ja hevimusiikin suosio on Suomessa kansainvälisesti aivan poikkeuksellisen suurta. Hengellinen musiikki, sekä ”nuorisomusiikin” eri muodot (hip hop, elektroninen tanssimusiikki sekä hevi) ovat inhotumpia, kuin iskelmän ja rockin kaltaiset suosikkityylilajit. (Purhonen 2014, 39-40.)

Kun tutkimuksen tuloksia vertaa yleiseen Suomalaiseen musiikkimakuun, niin ehkä mielenkiintoisimmaksi asiaksi ilmaantui rockmusiikkiin kohdistuva negatiivisuus. Tämän tutkimuksen kevyen musiikin lajeista Jari Sillanpään ”*Sinä ansaitset kultaa*” (iskelmä) oli Suomalaisen maun tutkimukseen rinnastaen suosituin musiikkityylilaji, niin kuunneltuna, kuin kappaleena itsessään. Toiseksi suosituimpana tyyliä tulisi tämän perusteella tulla rockmusiikki ja sen jälkeen sen alalajit (*Stairway to Heaven* ja *Enter Sandman*). Kuitenkin kyseiset kappaleet herättivät eniten negatiivisuutta ja *Enter Sandman* kappaleeseen liittyvä *kuuntelen kappaleen tyylistä musiikkia*: väittämä sai keskiarvoksi tasan 1, joka on suoraan jo tilastollinen poikkeama. *Suomalainen maku* tutkimuksessa oli sama kappale musiikinäytteenä ja kyseisestä kappaleesta (*Enter Sandman*) piti kokonaisuudessaan kolmasosa vastaajista. (Purhonen 2014, 58-60.) Selitys tähän tilastolliseen eroon näiden kahden tutkimuksen välillä on se, että rockmusiikki ja sen alalajit koetaan uskon kannalta paljon haitallisemmaksi, kuin muu kevyt musiikki. Kun tämän tutkimuksen perustella voidaan todeta yleiseksi vanhoillislestadiolaiseksi linjaukseksi, että kevyttä (iskelmä, rock, pop, rap...) musiikkia tulisi välttää, niin tästä löytyy mielestäni tutkimuksen yksi mielenkiintoisimmista ja isoimmista ristiriidoista.

Otan tässä yhteydessä tarkasteluun Rantalan (2014) tekstiä. Rantala (2014) mainitsi populaarimusiikin taustalta löytyvät lähes säännönmukaisesti Raamatun opetukselle vieraat arvot. Tämä käy ilmi sanoista sekä rytmistä, melodisista ja dynaamisista keinoista. Etenkin rock- musiikissa teoksen ja esittäjän summaksi näyttäisi muodostuvan musiikintekijän/muusikon palvontaa muistuttava tähtikultti. (Ks. 3.3.3.)

Otetaan ensin esille juuri rockmusiikin nostaminen huonona esimerkkinä. Palvontaa muistuttavaa tähtikulttia, jonka voi hyvinkin nähdä nousevan esille nimenomaan live-

esiintymisissä, pidetään haitallisena. Huonossa tapauksessa se voisi muodostua uskonelämän uhkaksi, milloin musiikista tulisi ihmiselle tärkeämpi ja hallitsevampi asia kuin sydämenusko. Rockmusiikin rinnastaminen tähän yhteyteen olisi kuitenkin ollut ajankohtaista muutama vuosikymmen sitten. Rockmusiikin syntyessä rockmusiikin live-esitykset olivat kiistämättä suuri osa sen ajan musiikkikulttuuria. Kuitenkin tämän päivän Suomessa live-esitykset kattavat enemmänkin kevyen musiikin muiden osa-alueiden artisteja. Rentola (2007) kirjoittaa tutkimuksessaan, miten syyskuussa 2013 rap-artisti Cheek esiintyi kahdesti Helsingin jäähallissa loppuunmyytyissä konserteissa ja lisäksi elokuussa 2014 Helsingin olympiastadionilla kahdessa loppuunmyytyssä konsertissa, joiden yleisömäärä oli kaiken kaikkiaan n. 80 000 henkeä. Aiemmin kukaan suomalainen sooloartisti ei ole esiintynyt vastaavan mittaluokan konserteissa Suomessa. (Rentola 2014, 7.) Juuri rockmusiikin välttäminen ja sen nostaminen huonojen arvojen ja tähtikultin edustajaksi vaikuttaa kuitenkin siihen, että tämän päivän nuori yhdistää uskolle haitalliset asiat nimenomaan rockmusiikkiin, vaikka hänen ympärillään esiintyvä kevyt musiikki on jo täysin vaihtanut tyyliä.

”Musiikissa ei ole juuri mitään sisältöä. Yleistä hälinää ja meteliä. Tulee vain levoton olo. Tulee mieleen vaan arvojeni vastainen show ja sen mukana paha olo.”

(Vastaja 33, kappaleesta *Stairway to Heaven*)

Kyseinen vastaja koki *Stairway to Heaven* kappaleen uskolle erittäin haitalliseksi musiikiksi. Tämän ajan valtavirtamusiiikin edustaja JVG:n kappale *Paluu tulevaisuuteen* oli kuitenkin taas uskon kannalta neutraali.

”Kuuntelen joskus kotona, tai kavereitten kanssa popahtavia lauluja. En kuuntele ikinä heviä, rockia tms, koska kuulostaa rumalta ja muutenkin erittäin huonoa musiikkia.”

(Vastaja 15)

”Yleensä vanhemmat ihmiset suhtautuvat kielteisemmin kevyeen, kuin omanikäiset. Uskon sen johtuvan siitä, että maailmallinen musiikki heidän nuoruudessaan oli erilaista, enemmän rokkia ja ero oikean ja väärän välillä oli helpompaa.”

(Vastaja 31)

Ongelmana on nähtävästi se, että käsitykset kevyestä musiikista eivät vastaa nykypäivää. Rockmusiikin kuuntelua vältetään kevyen musiikin tyyliä vaihtavista kaikkein eniten. Se, että huonon musiikin esimerkiksi nostetaan nimenomaan rockmusiikki, voi johtua siitä, että asiasta yhteisön sisällä kirjoittavat ja puhuvat ovat sitä ikäluokkaa, jolloin rockmusiikki oli

valtavirtamusiikkia tai lähempänä valtavirtamusiikkia heidän nuoruudessaan. Myös jatkuva kevyen musiikin välttäminen ja aiheeseen perehtymisen välttäminen johtavat siihen, että asiasta on vaikea puhua ilman asiaan kuuluvaa asiantuntevuutta. Oppi kevyeen musiikkiin liittyen on vanhentunutta, mikä taas aiheuttaa nuorilla selkeää ristiriitaisuutta.

Vastaaaja 31:n vastauksesta on hyvin nähtävissä tästä johtuva nuorilla vallitseva yleinen ajatusmalli.

- Oikeaa musiikkia = Hengellinen ja klassinen
- Ok/ei osaa sanoa/haitallista musiikkia = Valtavirtamusiikki (iskelmä, pop, rap)
- Väärää musiikkia = Rock ja sen alalajit (esim. heavy metal)

5.6.4 Musiikilliset peruselementit

Palataan Rantalan (2014) tekstiin, jossa hän mainitsi populaarimusiikin taustalta löytyvät lähes säännönmukaisesti Raamatun opetukselle vieraat arvot. Tämä käy ilmi sanoista sekä rytmistä, melodisista ja dynaamisista keinoista. (Rantala 2014, 109-111.) Tässä on mielestäni toinen mielenkiintoinen näkemys, joka nousi jatkuvasti esille myös nuorilla tutkimuksessa.

”Kevyen musiikin soittaminen ja laulaminen eivät olleet mieluisia, sillä ne sotivat arvojeni vastaan rytmisissä ja sanoissa.”

(Vastaaaja 33)

Rantalan (2014) mukaan, uskovainen musiikin kuuntelija saattaa liittää kappaleen sanaan uskolle vieraan miellelyhtymän, minkä takia sana herättää hänessä kielteisen ja torjuvan suhtautumisen. Kielteisellä miellelyhtymällä voi olla yksityiset syynsä: jokin sävelmä saattaa tuoda jonkun mieleen uskon vuoksi hylätyn elämäntavan, kun taas toinen uskovainen ei havaitse sävelmässä mitään ristiriitaista. (Rantala 2014, 104-113.)

Sanoitus on helppo tapa analysoida musiikkia kuunnellessa, miksi kappale tuntuu itselle sopimattomalta tai uskon kannalta haitalliselta. Sanat kertovat helposti, jos musiikin sanomalla ja omilla arvoilla on iso ristiriita. Nyt jos mennään sanoituksista pintaa syvemmälle esimerkiksi instrumentaalimusiikkiin, tulee analyysistä hyvinkin monimutkaista. Rytmii, melodia, harmonia ja dynamiikka ovat kaikki musiikin rakenteissa ja näiden musiikillisten peruselementtien yhdistäminen uskolle vieraaseen elämään on erittäin vaikeasti perusteltavaa ja vaatisi tällöin jokaiselta musiikin käyttäjältä suurta musiikillista tuntemusta ja

hahmotuskykyä. Jos musiikkia analysoidessa täytyy mennä aina musiikin peruselementteihin asti, joudutaan nopeasti takaisin keskiajalle, jolloin oli ns. ”kiellettyjä harmonioita”. Fred (2015) kirjoittaa artikkelissaan keskiajan musiikista, jolloin länsimaisen taidemusiikin teoria kehittyi paljolti kirkon piirissä ja antiikin ajan tapaan musiikki nojautui puhtaille kvinteille ja oktaaveille. Tritonusta, kolmen peräkkäisen kokosävelaskeleen muodostamaa intervallia, pidettiin paholaisen intervallina, jonka käyttöä välteltiin viimeiseen asti. (Fred 2015, 17.)

Vastaajan 33 lause, jossa hän kertoi kevyen musiikin sotineensa arvojaan vastaan rytmissä, oli hyvin toistuvaa muillakin vastaajilla. Rytmien ja rytmien korostuksen välttäminen voidaan lukea yhdeksi musiikkiin liittyvistä ilmiöistä vanhoillislestadiolaisessa musiikkikulttuurissa. Rythmi itsessään on kuitenkin kaikessa musiikissa, niin virsissä, klassisissa, kuin kevyissä kappaleissa. ”Rytmikkyys arvoja vastaan” lauseella voidaan tarkoittaa sitä, että kappale menee niin sanotusti ”jalan alle”, joka taas yhdistetään tanssiin ja uskovaiselle vieraaseen kulttuuriin. Kuitenkin rythmi koettiin uskon kannalta enemmän huonoksi kappaleissa, jossa suurta rytmillisyyttä ei paljolti edes esiinny (*Stairway to Heaven* ja *Sons of silence*). Käytännössä se siis voidaan osittain tulkita niin, että kevyestä musiikista puhutaan todella vähän, joten termin (rythmi) oikea käsitys on lähtenyt ajalehtimaan. Oletettavasti rytmistä puhuessa tarkoitetaan monessa tapauksessa enemmänkin kappaleen sointiväriä (eri instrumentit) ja kappaleen yleistä tunnelmaa.

Kappaleen sointiväriä eli kappaleessa esiintyvää soitinta sinänsä on Rantalan (2014) mukaan vaikea perustella pyhäksi tai synnilliseksi. Millä tahansa soittimella lienee mahdollista musisoida raamatulliseen uskoon sitoutuneen arvomaailman mukaisesti tai vastaisesti. Lopuksi voidaan pohtia, onko tarpeen hankkia soittimia, joita pidetään vieraan elämän viestintuojina? (Rantala 2014, 104-113.) Tässä tapauksessa kaikkien kevyen musiikin yleisimpien soittimien käyttämättä jättäminen on perusteltua.

Puhuttaessa yksittäisistä soittimista, rumpu koetaan rytmien vaikuttajana nopeasti uskolle vieraaksi. Rumpujen käyttö musiikissa on kuitenkin ollut käytössä musiikin alkuajoista lähtien ja Raamatussa musiikin yhteydessä mainitaan usein rummut ja symbaalit muiden sen ajan soittimien joukossa. (81:3) ”Virittäkää soitto, tuokaa rummut, ottakaa harppu ja helkkyvä lyyra.” <http://tapsantahtiin.blogspot.fi/p/musiikkiin-liittyvia-raamatunpaikkoja.html> (viitattu 14.10.2016.) Mielenkiintoista onkin, että miten on käynyt niin, että juuri rythmi ja rytmien korostaminen (rummuilla) musiikista puhuttaessa ja musiikkia

kuunnella on erittäin tiedostettua ja sointiväriä rinnastetaan usein uskolle vieraaseen kulttuuriin.

”En tiedä. Esim. jos soittaa pianolla tätä, niin ihan fine.”

(vastaaja 21, kappaleesta *He's a Pirate*)

”Klassinen kappale + rummut. Vähän ehkä levotonta, mutta en koe, että väärällä tavalla levotonta.”

(vastaaja 7, kappaleesta *He's a Pirate*)

5.6.5 Hengellinen musiikki

Virsi 310 – *Herra Jeesus kun täällä vain kanssamme on*, oli kyselyn perusteella kuunnelluin, musiikillisesti paras sekä uskon kannalta hyödyllisin musiikkityyli/kappale. Otan tämän kappaleen yhteydessä käsittelyyn Antilan (2003) tutkimuksen hengellisen musiikin merkityksestä nuorille (ks.2.6.2). Antilan (2003) tutkimuksessa hengellisen musiikin yhdistävänä tekijänä nuorilla oli hengellisen musiikin tärkeys tunne-elämän tukipilarina. Hengellinen musiikki tukee eri tavoin ihmisen tunne-elämää. Toisia se tukee ilon hetkissä ja toisia rauhallisuuden kokemisessa. Ystävillä ja kavereilla on myös suuri merkitys hengellisen musiikin harrastamisessa. (Antila 2003, 51.)

”Kaunis, tulee rauhallinen ja turvallinen olo. Kauniit ja voimaannuttavat sanat, saa ajattelemaan.”

(Vastaaja 2, kappaleesta *virsi 310*)

”Ihana ja uskovaiselle tehty, tykkään!”

(Vastaaja 5, kappaleesta *virsi 310*)

”Sanat ja rauhallinen musiikki tuo lähemmäksi uskovaisia ja luo yhteenkuuluvuuden tunnetta.”

(Vastaaja 7, kappaleesta *virsi 310*)

Vastauksista on selkeästi huomattavissa Antilan (2003) tutkimuksessa esiintyneet, nuorille tärkeät hengellisen musiikin piirteet. Nuoret saivat hengellisestä musiikista tunne-elämää tukevaa rauhallista ja turvallista oloa. Lisäksi musiikki koettiin voimaannuttavan uskossa, sekä se loi uskovaisten keskeistä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Hengellisen musiikin uskolle hyödylliseksi kokeminen on kuitenkin täysin kappaleen sointiväriin rajoittunut. Uskalle hyödyllinen hengellinen musiikki kattaa käytännössä virret ja

Siionin laulut. Petrus Ahosen kappale *Tähän mä jään*, aiheutti erittäin suuren vastareaktion. Kappale koettiin kaikkien kappaleiden joukosta uskon kannalta haitallisimmaksi musiikiksi ja rinnastettiin useasti suoraan jopa jumalanpilkkaan.

”Koen laulun Jumalan pilkkaamiseksi. Laulu herättää levotonta ja vihaista mieltä”

(Vastaja 7, kappaleesta *Tähän mä jään*)

”Jumalanpilkkaa. Kamalaa sovittaa yhteen Jumalasta puhuminen ja tollanen laulutyyli ja musiikkilaji.”

(Vastaja 2, kappaleesta *Tähän mä jään*)

”Sanat ei sovi tollaseen lauluun. Soittimet huonot.”

(Vastaja 29, kappaleesta *Tähän mä jään*)

Jumalanpilkkaan yhdistävät tekijät on helppo analysoida vastauksista. Syynä oli kevyen musiikin ja nimenomaan rockmusiikin yhdistäminen hengelliseen musiikkiin. Antila (2003) tiivistääkin, että hengellisestä musiikista puhuttaessa tulee muistaa musiikkimaku. Juuri nuoruudessa nuori muodostaa musiikkimakuaan ja musiikillisia arvojaan vertailemalla ja rajaamalla eri musiikkityylejä. Hengelliseen musiikkiin liittyy vahvasti myös usko, joka on osaltaan vaikuttamassa musiikkimaun kehittymisessä. Jos nuoren usko ilmenee hartautena, niin hän tuskin valitsee musiikiksi rankkaa gospelia. (Antila 2003, 58.)

Rippikoululla on suuri merkitys nuoren tutustumisessa hengelliseen musiikkiin. Erityisesti gospelmusiikkia nuoret kuulevat yleensä ensimmäisiä kertoja juuri rippikoulussa. (Antila 2003, 35-49.) Murtoerä (2014) kirjoittaa vanhoillislestadiolaisuudessa 1954 käydyistä keskustelussa, jossa pohdittiin lestadiolaisuuden suhtautumista kirkkoon. Kokouksessa todettiin, että omantunnon tulisi ratkaista, mihin kirkon tilaisuuksiin saattoi osallistua. (Murtoerä 2014, 145.) Keskustelua kyseisestä aiheesta on varmasti jatkunut kautta aikojen, mutta pääajatus omantunnon ratkaisusta on edelleen sama. Tästä seurauksena onkin se, että usein vanhoillislestadiolaiset jättävät osallistumatta rippikouluun mennessään erilaisiin gospel/hengellisen nuorisomusiikin tapahtumiin.

Vanhoillislestadiolaisuudessa hengellinen musiikki ilmenee hartautena. Jos hengelliseen kevyen musiikkiin jätetään kokonaan tutustumatta (esimerkiksi rippikouluikässä), on tällöin myös aiheita vaikeampi henkilökohtaisesti käsitellä. Rantala (2014) totesikin, että millä tahansa soittimella lienee mahdollista musisoida raamatulliseen uskoon sitoutuneen arvomaailman mukaisesti tai vastaisesti (Ks. 3.3.3). Tässä tapauksessa kuitenkin kevyen musiikin ja rytmillisen musiikin jatkuva välttäminen johtaa siihen

tilanteeseen, että jo lähtökohtaisesti kappaleen *Tähän mä jään* sointiväriä pidetään ”vääränä”. Nyt kun ”väärä” sointiväri yhdistyy Jumalan sanaan, se saatetaan kokea suoraan jo pilkkaavaksi, vaikka sinänsä soittimet olisivat tällä kertaa yhdistettynä hyvään sanomaan.

6 POHDINTA

Aineistosta huomaa selkeästi, miten vahva kulttuurillinen musiikkikäsitys nuorilla on. Vastausten samankaltaisuus aineistossa ohjaa tulkitsemaan niin, että musiikkia analysoidaan opittujen kulttuuristen tottumuksien varassa, jolloin termit ovat samat ja vastaukset noudattavat yhteistä oletettua linjaa (keskihajonta usein lähellä nollaa). Tämä näkyy myös siitä, miten eriävän mielipiteen omaavalla vastaajalla on jo valmiiksi erittäin tietoinen ja selkeä käsitys/oletus siitä, miten kysymykseen tulisi vastata ja mikä on muiden vastaajien mielipide.

Selitys kuuntelunäytteiden vastausten yhtenäisyyteen löytyy pitkälti vanhoillislestadiolaisesta etiikasta. Musiikista keskusteltaessa ilmassa vallitsee monia eri tekijöitä. Keskustelussa vaikuttavat henkilöiden henkilökohtaiset mielipiteet, tunteet ja uskomukset, sekä toisena osapuolena toisen ”pahentamisen” välttäminen (ks.3.1.2). Etenkin nuorille vahva yhteisön sosiaalinen paine ja asioiden käsittäminen ”me muodossa”, voi vaikeuttaa henkilökohtaisen musiikkimaun kehitystä sekä avointa keskustelua musiikista.

Rantala (2014) mainitsi musiikissa yhteisen hyvän linjan löytyvän keskustellen (ks.3.3.3), miten siis saada avoimuutta keskusteluun?

Marjanen (2012) lainaa tekstissään kohtaa Raamatusta, jossa Paavali kehotti muistamaan, ”etteivät vahvat saa johdattaa heikkoja syntiin eli pahentaa heitä. Toisaalta heikot eivät saa asettaa vaatimuksia vahvoille. (Room. 14: 1-12.)” (Ks.3.1.2.)

Teen tästä seuraavan selkeyttävän esimerkin ilmiön selittämiseksi:

- Uskossa vahva kuuntelee kevyttä musiikkia, mutta ei koe ristiriitaa siitä uskon kanssa.
- Uskossa heikko ei kuuntele kevyttä musiikkia, sillä saa siitä huonon omantunnon.

Nyt Paavalin esimerkkiä johdattaen tulisi kevyen musiikin kuuntelijan olla provosoimatta kevyellä musiikilla, kun taas jälkimmäisen henkilön olla samalla asettamatta siitä vaatimusta kevyen musiikin kuuntelijalle.

Tutkimuksessa on kuitenkin havaittavissa, miten henkilökohtaiset musiikkiin liittyvät mielipiteet saatetaan kääntää suoraan mielipiteiksi, joiden täytyisi olla kaikilla samat. Ongelmana musiikissa ei siis näyttäisi olevan tällä hetkellä se, että vahvat johdattaisivat heikkoja syntiin, vaan enemmänkin ongelmana näyttäisi olevan se, että heikot asettavat vaatimuksia vahvoille. Tästä seuraa suuri riski, että musiikista keskustelu johtaa automaattisesti oman ehdottoman (oikean) mielipiteen ilmaisemiseen, sekä huonossa

tapauksessa toisen ihmisen kontrollointiin, joka voisi Marjasen (2012) mukaan ilmetä toisten tekojen tuomitsemisena esimerkkilauseena: ”Uskovaisen ei ole sopivaa, uskovaiset eivät tee sitä” (Marjanen 2012, 100), tai vastaajan 21 lauseen tapaiseen rajoittavaan ilmaisuun ”Ei todellakaan meidän tyylistä musaa.”. (5.6.2.)

Käytännössä musiikista puhuttaessa pitäisi siis päästä seurakuntayhteyden tärkeydestä huolimatta enemmän pois kulttuurillisesta musiikkikäsitteestä ja lopettaa uskollen musiikin määrittäminen musiikkityylien perusteella (esim. rockmusiikki). Musiikkityylit ovat loppujen lopuksi vain ihmisen luomia (rajoitettavia) termejä helpottamaan musiikin analysointia. Jos todetaan, ettei musiikin tarvitse olla hengellistä ja ettei yksittäistä soitinta voi määrittää oikeaksi eikä vääräksi, on erittäin vaikeaa löytää vastausta siihen, mikä on uskovaistelle sopivaa musiikkia.

Vaikka kirjoitetaan ettei yksittäistä soitinta voi määrittää pyhäksi tai synnilliseksi, niin tästä huolimatta tutkimuksessa voidaan todeta, että hyvän musiikin analyysi määritetään kappaleen sanoman sijaan usein juuri sointivärien perusteella, joten ristiriidat ovat välttämättömiä ja helposti luettavissa. Hengellisen ”ylistysmusiikin” sanoma voidaan katsoa yleisesti hyväksi, mutta nyt sointiväri aiheuttaa ristiriitaa. Jätänkin siis huomioimatta kappaleen sanat ja perustan musiikin analyysin pelkästään musiikin sointiväriin ja sen arviointiin liittyvään monimutkaisuuteen.

Tämän tutkimuksen perusteella hyvän ja huonon musiikin määritelmä meni niin, että valtavirtamusiiikin (iskelmä, pop, rap) sointiväri ei välttämättä ole uskollen haitallista, mutta rockmusiikille ominainen sointiväri on. Käytännössä hyvä musiikki pitäisi määrittää nyt niin, että rockmusiikin yhteydessä sähkökitara ja muut mahdolliset soittimet ovat soittimena vääriä. Vanhoillislestadiolaisuudessa yksi kevyen musiikin haittapuolista on niin sanotusti ”jalan alle” meneminen, eli musiikin johtaminen tanssiin. Tästä näkökulmasta katsottuna äskeinen haitallisen sointivärien määrittäminen olisi taas ristiriitaista. Tällöin huonon musiikin sointivärien täytyisi olla rockmusiikin sijasta valtavirtamusiiikkia (rap, pop, iskelmä, elektroninen), jota käytetään usein tanssimusiikkina. Tällöin vääriksi instrumenteiksi nousisi sähkökitaran ja bändisoittimien lisäksi käytännössä myös useat klassiset instrumentit, tietokone mukaan lukien. Kuitenkin jos kevyen musiikin välttämistä pidetään yhteisenä hyvänä yleisenä linjauksena, en usko tutkimuksessa esiintyvän kevyeen musiikkiin liittyvän ajatusmallin olevan tarkoituksenmukaista.

Ristiriitojen poistamiseen vaaditaan selkeästi keskustelua, mutta loppujen lopuksi voidaan pohtia, miksi tähän aiheeseen tähdentävää keskustelua tulisi vanhoillislestadiolaisuudessa yleisesti edes avata? Vanhoillislestadiolaisuus kuitenkin

yleisesti kehottaa ja edistää positiivista ja aktiivista musiikillista orientaatiota. Nostan esiin keskustelun kannalta kaksi mielestäni tärkeää näkökulmaa. *Teologinen- ja musiikkikasvattajan* näkökulma.

6.1 Teologinen näkökulma

Yhteisön tärkeimpinä tavoitteina on uskossa pysyminen ja yhtenäisen rakkauden vaaliminen. Jos pyritään löytämään Raamatusta ohjetta musiikkiin liittyvään arjen toimintaan, tulee Marjasen (2012) aikaisemmassa kappaleessa mainitsema Paavalin opetus luonnollisesti esille: ”etteivät vahvat saa johdattaa heikkoja syntiin eli pahentaa heitä. Toisaalta heikot eivät saa asetta vaatimuksia vahvoille.” (Room. 14: 1-12.)

Pahentaminen, joka näyttää rinnastettavan usein tapahtuvan uskossa ”vahvan” toimesta, velvoittaa kuitenkin Paavalin opetusta analysoidessa kumpaankin suuntaan. Uskossa ”heikon” toimesta tapahtuva kontrolli voi aiheuttaa aivan yhtä suurta horjuntaa uskossa ”vahvassa” henkilössä, joka ei koe jostain asiasta ristiriitaa uskon kanssa, tässä tapauksessa musiikista. Oletetaan hypoteettinen tilanne, jossa yhteisöön kuuluva henkilö jättäisi vanhoillislestadiolaisen yhteisön syynä, että musiikki kävi tärkeämmäksi asiaksi kuin usko. Sariolan (1986) mukaan tämä voisi esiintyä tavalla, jolloin esimerkiksi jonkun suuren säveltäjän musiikki olisi kyseisen henkilön mielestä jumalallista. Musiikki astuisi tässä tapauksessa objektiivisesti katsoen Jumalan tilalle ja musiikkia käytettäisiin väärin teologisesta näkökulmasta katsottuna (ks.3.2.1). Syynä voisi olla siis se, että musiikki todella kasvoi uskoa tärkeämmäksi asiaksi. Toisaalta syynä voi olla myös se, että lähipiirin kontrolli musiikkiin liittyen kävi niin suureksi, että se taas tekona horjutti henkilön uskoa. Toisen musiikkimaun tuomitseminen ja etenkin toisen hengellisen musiikin tuomitseminen jumalanpilkaksi oman musiikkimaun ja näkemyksen perusteella on Paavalin opetusta ajatellen vaarallista. Raamatussa Jeesus kuitenkin kehottaa vuorisaarnassa vahvasti olemaan tuomitsematta ”Kuinka näet roskan veljesi silmässä, mutta et huomaa, että omassa silmässäsi on hirsi?” (Matt. 7:3). Jos siis pyritään säilymään uskossa ja tavoittelemaan keskinäistä rakkautta, tulisi kaikesta keskustella rakkaudella. Yhteinen hyvä linja löytyy keskustellen ja musiikista keskustellessa tulisi varoa tuomitsemista siinä, missä muissakin aiheissa. Musiikki on kuitenkin kulttuurisidonnaisena ilmiönä erittäin vaikeaa analysoida Raamatun perusteella. Kulttuurisidonnaisuudesta hyvänä esimerkkinä toimii se, että seuralaululla on ollut alun perin vähäisempi merkitys seuraperinteessä, johon Steniuksen (2003) mukaan ei aluksi varsinaisesti

kuulunut muut kuin Wanhan Wirsikirjan (1701) virret. Pohjois-Suomessa oli jopa pitäjiä, joissa laulua pidettiin ”syntinä ja kevyen kristillisyyden kasvattajana”. (Ks. 3.3.1)

6.2 Musiikkikasvattajan näkökulma

Tutkimuksessa kävi ilmi, että monet vastanneista olivat kokeneet huonoa omaatuntoa musiikintunnilla. Syynä oli usein kevyen musiikin soittaminen tai laulaminen (ks.5.5). Kuitenkin, Nurmimäen (2014) mukaan vastuullinen opettaja huolehtii siitä, että kaikki opetussuunnitelman osa-alueet käydään läpi, jolloin tunneilla tulevat tutuiksi niin perinteiset akustiset kuin nykyaikaiset sähkösoittimet. Kaikkien soittimien soittaminen kehittää samoja musiikillisia taitoja: rytmittäjää sekä melodian, harmonian ja dynamiikan ymmärtämistä. (Nurmimäki 2014, 130.)

Koulun yhtenä tarkoituksena on sivistää oppilaita ja musiikkikasvatuksessa tämä näkyy esimerkiksi eri musiikkityyleihin tutustumisessa. Jos kevyen musiikin oppitunneilta jäädään pois tai halutaan korvaavaa tehtävää, voi oppilaan musiikillinen kehitys jäädä myös yleisen musiikillisen sivistyksen lisäksi heikoksi. Tätä kautta myös musiikillinen orientaatio ja ymmärrys voi jäädä rajoittuneeksi.

Tutkimuksessa nousi myös esille, että lastenlaulut oli koettu hyväksi asiaksi musiikintunnilla ja usein musiikintunnit olivat muuten olleet epämiellyttäviä. Todellisuudessa harva aikuinen kuitenkaan mainitsee mielimusiikikseen lastenlaulut. Vanhemmat väistämättään välittävät omat elämänarvonsa lapsilleen ja pyrkivät neuvomaan heitä eri elämäntilanteisiin liittyen. Musiikissa tämä saattaa kuitenkin aiheuttaa varsinkin alakouluikäisellä lapsella hänen musiikilliseen kapasiteettiinsa nähden suhteettoman paljon tarpeetonta pohdintaa siitä, mitä musiikkia koulussa saa kuunnella ja soittaa. Tässä on riskinä, että lapsella/nuorella ei tule koulun musiikintunnilla huono omatunto tunnilla käydystä musiikista, vaan enemmänkin siitä, että hän joutuu pohtimaan, rikkooko hän kodin arvomaailmaa ja vanhempiaan kohtaan. Lapselle tulisi tarjota turvallinen oppimisympäristö, eikä oppimisen ilon sijaan tarvitsisi jatkuvasti miettiä, mikä on oikein ja mikä väärin. Teoksessa *Musiikin lahja* Nurmimäki (2014) toteaa, että musiikinopettajat pyrkivät ottamaan oppilaiden erilaiset arvomaailmat mukaan opetuksen suunnittelussa, mistä syystä koulun musiikintunneille voi lähtökohtaisesti osallistua hyvällä omallatunnolla. (Nurmimäki 2014, 130.)

Musiikinopettajan tulisi kuitenkin olla valmiina kunnioittamaan ja kuuntelemaan, mikäli oman opetuksen suunnittelusta riippumatta oppilaalla opetus ei tunnu hyvältä ja keksimään tällöin korvaavaa opetusta.

6.3 Klassinen musiikki

Perinteisten laulujen ja klassisen musiikin huomioimista opetuksessa ei tulisi missään tapauksessa väheksyä. Klassinen musiikki oli selkeästi toivottavaa musiikin tunneille. Myös Viitasen (2016) tekemässä tutkimuksessa (Klassisen musiikin opetus yläkoulussa) käy ilmi, että yli puolet vastaajista koki klassisen musiikin opetuksen kuuluvaksi yläkoulun musiikin opetukseen. (Viitanen 2016, 58.)

Jokaisen musiikinopettajan tulisikin tarjota monipuolista musiikkikasvatusta oppitunneilla ja klassista musiikkia olisi näiden tutkimusten valossa pyrittävä lisäämään opetukseen. Kevyen musiikin painotus koulun musiikinopetuksessa on kuitenkin erittäin ymmärrettävää ja perusteltavaa. Klassisen musiikin soittaminen oppitunneilla on selkeästi haastavampaa niin opettajalta kuin oppilailta. Klassisen musiikin soittaminen vaatii usein oppilaalta vankan henkilökohtaisen instrumentin hallinnan, mitä ei voi koululuokassa pitää oletuksena. Käytännössä klassinen musiikki täytyy siis usein sovittaa uusille instrumenteille, mikä taas vaatii opettajalta enemmän musiikillista kapasiteettia, mikä tulikin Viitasen (2016) tutkimuksessa hyvin ilmi. ”Opettajat, joilla oli musiikkikasvatus pääaineena, opettivat klassista musiikkia enemmän, useammilla opetusmenetelmillä sekä useammilla aihepiireillä.” (Viitanen 2016, 61.)

6.4 Lopuksi

Omaan opetukseen tämä tutkielma tuo heti lisää mahdollisuuksia. Itselläni on klassisesta musiikista musiikkialan perustutkinto sekä olen kokenut sen opettamisen peruskoulussa mielekkääksi niin omalta, kuin oppilaiden kannalta. On positiivista huomata, kuinka paljon klassista musiikkia edelleen nuorten keskuudessa arvostetaan ja sille on selkeästi oma paikkansa koulun musiikinopetuksessa. Myös laulamisen tärkeys koulun musiikintunnilla korostui tämän tutkielman yhteydessä.

Uskon, että musiikkiin liittyvä tieto varsinkin näin suuresta vähemmistöryhmästä on hyödyksi jokaiselle Suomen musiikinopettajalle vähintään yleisen sivistyksen kannalta.

Uskon myös, että tutkielman myötä musiikkiin liittyvää kehitystä voisi mahdollisesti tapahtua myös vanhoillislestadiolaisen yhteisön sisällä.

Opettajana on kuitenkin hyvä ymmärtää mitä arvoja eri elämäkatsomusten taustalla vaikuttaa. Eri vähemmistöryhmät ja lisääntyvä monikulttuurisuus aiheuttavat varmasti tulevaisuudessa lisää oppitunneilla eriyttämistä, joten opettajan on tarpeen jatkuvasti kehittää ja valmistaa itseään niitä tilanteita varten. Tästä huolimatta olisi toivottavaa, että musiikinopettajat pystyisivät kautta maan tarjoamaan pitkälle suunniteltua opetusta jokaiselle eri ikäryhmälle, johon kaikki oppilaat voisivat osallistua hyvillä mielin.

7 KÄYTETYT LYHENTEET

SRK Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys

8 LÄHTEET

Antila, S. (2003). *Hengellisen musiikin merkityksiä nuorelle*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Pro gradu.

Fred, H. (2015). Konsonanssi ja dissonanssi musiikissa. *Matematiikkalehti Solmu* 3/2015. Helsingin yliopisto. [verkkójulkaisu] <http://docplayer.fi/5187250-Matematiikkalehti-3-2015-matematiikkalehtisolmu-fi.html>

Hakulinen, J & Soranta, J. (2014). *Musiikin lahja*. Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry, Otavan kirjapaino Oy, Keuruu.

Hirsjärvi, S. (2009). *Tutki ja kirjoita*. 15., uudistettu painos. Tammi. Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna.

Juntunen, O. (2008). *Emme olisi me ilman musiikkia: perhe nuoren musiikillisena kasvuympäristönä*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Pro gradu.

Juvonen, A & Anttila, M. (2008). *Kohti kolmannen vuosituhatosen musiikkikasvatusta: Osa 4, Luokanopettajaopiskelijat ja musiikki*. Joensuun yliopisto, Joensuun yliopistopaino.

Jämsän kristillisen kansanopiston perusoppijakson opetussuunnitelma 2016-2017. Luettavissa osoitteessa: http://www.jamsanopisto.fi/wp-content/uploads/2013/12/OPS-2016-2017_kurssikuvaukset.pdf. (Luettu 30.9.2016.)

Karttunen, S. (1992). *Musiikki kulttuurillisessa tietoisuudessa : kulttuurilliset musiikkiskeemat musiikkikirjastonhoitajien puheessa*. Jyväskylän yliopisto.

Kinnunen, M. (2011). *Armon varassa: vanhoillislestadiolaisuuden vaiheet Jyväskylän seudulla 1870-2010*. Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry. Otavan kirjapaino Oy, Keuruu 2011.

Kukko, E. (2014). *Musiikki osana kristityn nuoren kasvua ja kehitystä*. Teoksessa *Musiikin lahja*. Toim. Hakulinen, J & Soranta, J. Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry, Otavan kirjapaino Oy, Keuruu. s. 118-125.

Kiviniemi, K. (2001). *Laadullinen tutkimus prosessina*. Teoksessa *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II*. Toim. Aaltola, J & Valli, R. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Kostiainen, E. (2005). *Kustantaja tarjosi diiliä, kun seisoin kuralätäkössä...”: kustannustoiminnan vahvuudet ja heikkoudet kevyen musiikin tekijöiden näkökulmasta*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Pro gradu.

Laiho, S. (2002). *Musiikki nuorten kehityksen ja psyykkisen itsesäätelyn tukena*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Pro gradu.

Lumijärvi, J. (2012). *Vanhoillislestadiolaisena kirkossa*. Teoksessa *Jumalan valtakunta muuttuvassa ajassa*. Toim. Palola, A-P & Vänttilä, S. Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys. Vuosikirja 2012. Porvoo: Bookwell. s. 208-213.

Marjanen, H. (2012). *Välttääkö pahennuksia*. Teoksessa *Jumalan valtakunta muuttuvassa ajassa*. Toim. Palola, A-P & Vänttilä, S. Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys. Vuosikirja 2012. Porvoo: Bookwell. s. 98-105.

Murtooperä, M. (2014). *Kanttorina kirkossamme*. Teoksessa *Musiikin lahja*. Toim. Hakulinen, J & Soranta, J. Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry, Otavan kirjapaino Oy, Keuruu. s. 142-148.

Nenonen, H. (2013). *Vanhoillislestadiolaisen etiikan piirteitä*. Teoksessa *Tuoreet oksat viinipuussa: vanhoillislestadiolaisuus peilissä*. Toim. Hintsala, M-A & Kinnunen, M. Helsinki: Kirjapaja 2013. s. 107-123.

Nykänen, T & Luoma-aho, M. (2013). *Näkökulmia poliittiseen lestadiolaisuuteen*. Hansaprint Oy, Vantaa.

Purhonen, S. (2014). *Suomalainen maku, kulttuuripääoma, kulutus ja elämäntyylien sosiaalinen eriytyminen*. Gaudeamus Oy. Tallinna Raamatutrukikoja OÜ. Tallinna.

Rantala, O. (2014). *Musiikki ei elä tyhjiössä*. Teoksessa *Musiikin lahja*. Toim. Hakulinen, J & Soranta, J. Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry, Otavan kirjapaino Oy, Keuruu. s.104-113.

Rentola, R. (2014). *"Vuodesta toiseen oon tän paskan kuningas" – rap-imago rap-artisti Cheekin lyriikoissa*. Jyväskylän yliopisto. Kielten laitos. Maisterintutkielma.

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. (2006). *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto* [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/> Tieto haettu 28.9.2016.

Sajavaara, P. (2009) Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Tammi. Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna.

Sariola, Y. (1986). *Jumalan kunniaksi ja mielen rakennukseksi, musiikin teologian peruskysymyksiä*. Gummerus Oy:n kirjapaino, Jyväskylä.

Satoma, P. (2014). *Lutherin ajatuksia musiikista*. Teoksessa *Musiikin lahja*. Toim. Hakulinen, J & Soranta, J. Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry, Otavan kirjapaino Oy, Keuruu. s.28-35.

Stenius, I-M. (2003). *Lestadiolaisuus ja Siionin laulut: katsaus 1800-luvun herätysliikkeiden musiikilliseen historiaan*. Proseminaariväitelmä. Musiikkitiede. Helsingin yliopisto.

Talonen, J. (2001). *Lestadiolaisuuden hajaannukset*. Teoksessa *Lestadiolaisuuden monet kasvot*. Toim. Talonen, J & Harjutsalo, I. Iustitia 14. Suomen teologisen instituutin aikakauskirja. Suomen teologinen instituutti. Helsinki: Yliopistopaino. s. 11-30.

Vainio, O-P. (2008). *Luther, kristinuskon vaikuttajat*. WSOY, Helsinki.

Viitanen, E. (2016). *Klassisen musiikin opetus yläkoulussa*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Musiikkikasvatus. Pro gradu-tutkielma.

rauhanyhdistys.fi/fi/nain-me-uskomme/ Tieto haettu 8.3.2016 & 26.5.2016.

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/8E9DDFF2C0C49670C225765400408BC4?OpenDocument&lang=FI> Tieto haettu 24.5.2016.

http://www.jamsanopisto.fi/opistovuosi/opiskelu_opistossa/opintolinjat/ Tieto haettu 28.9.2016.

http://www.jamsanopisto.fi/opistovuosi/opiskelu_opistossa/opintolinjat/ Tieto haettu 28.9.2016.

http://www.jamsanopisto.fi/opistovuosi/opiskelu_opistossa/opetussuunnitelmat/ Tieto haettu 30.9.2016.

<http://raamattu.uskonkirjat.net/> Tieto haettu 31.10.2016.

<https://sites.google.com/site/tietojako/jeesuksen-vuorisaarna-matteuksen-5-7-evankeliumi>
Tieto haettu 2.12.2016

<http://tapsantahtiin.blogspot.fi/p/musiikkiin-liittyvia-raamatunpaikkoja.html> Tieto haettu 14.10.2016.

9 LIITTEET

Liite 1

Arvoisa kyselyyn vastaaja. Teen kyseistä kyselyä Jyväskylän yliopistossa suoritettavaan maisterintutkielmaani liittyen. Kyselyyn vastaaminen vie noin 30 – 60 minuuttia. Kyselyyn vastattaessa tulisi pyrkiä vastaamaan totuudenmukaisesti. Tutkimus tehdään anonyymisti, eikä tutkimukseen osallistuneita pystytä tunnistamaan tutkimuksesta. Kaikki kyselyyn liittyvä tieto käsitellään luottamuksellisesti. Kiitos osallistumisestanne!

Ikä: _____

Sukupuoli: Mies   Nainen

Nimi tai tunniste: _____

(Jos et halua kertoa nimeäsi, kirjaa tähän tunniste, jonka voit itse valita, esimerkiksi numerokoodi kuten 483. Käytä samaa tunnistetta kaikissa kyselypapereissa – tämä on tärkeää jotta tulosten analyysissä vastaukset pystytään käsittelemään kokonaisuutena)

Pohdi musiikkia omassa elämässäsi.

Mitä musiikki sinulle merkitsee? Harrastatko musiikkia koulussa tai vapaa-ajalla, miten? Soitatko jotain instrumenttia? Kuunteletko musiikkia, mitä? Onko musiikkia mitä et yhtään kuuntelisi, miksi?

Pohdi musiikkia ympärilläsi.

Miten musiikkia käytetään kotonasi (perhe ja sukulaiset)? Miten musiikkia käytetään lähipirissäsi (kaverit)? Mikä on vanhempiesi näkemys musiikista? Mikä on lähipiirisi näkemys musiikista? Koetko oman suhtautumisesi musiikkiin eroavan vanhempiisi tai lähipiiriisi nähden? Koetko musiikkiin suhtautumisessa olevan eroja vanhemman sukupolven ja oman ikäistesi välillä?

Vaikuttaako usko suhteeseesi musiikkiin ja musiikin käyttöösi, miten?

Pohdi musiikinopetusta peruskoulussa ja lukiossa.

Mikä on ollut mielekästä koulun musiikintunneilla, miksi?

Onko koulun musiikintunneilla ollut jotain, mitä et ole tehnyt mielelläsi, taikka olet jättänyt tekemättä? Mistä syystä?

Minkälaisia sisältöjä toivoisit koulun musiikintunneilta?

Kiitos!

Liite 2

Nimi tai tunniste: _____

Rastita mielipidettäsi vastaava ruutu

Kuuntelen kappaleen tyylistä musiikkia.

1. En kuuntele
2. Kuuntelen harvoin
3. Neutraali
4. Kuuntelen silloin tällöin
5. Kuuntelen

En kuuntele**Neutraali****Kuuntelen****1.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

10.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Liite 3

Nimi tai tunniste: _____

Rastita mielipidettäsi vastaava ruutu

Onko kappale mielestäsi hyvä?

1. Erittäin huono
2. Melko huono
3. Neutraali
4. Melko hyvä
5. Erittäin hyvä

Erittäin huono**Neutraali****Erittäin hyvä****1.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

10.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Liite 4

Nimi tai tunniste: _____

Rastita mielipidettäsi vastaava ruutu

Koetko kappaleen olevan uskon kannalta haitallista musiikkia?

1. Erittäin hyödyllistä
2. Melko hyödyllistä
3. Neutraali
4. Melko haitallista
5. Erittäin haitallista

Jos koet kappaleen olevan uskolle haitallista tai hyödyllistä, mieti muutamalla lauseella kappaleen ruudukon alle syitä, minkä takia koet kappaleen olevan uskon kannalta haitallista taikka hyödyllistä. (Esimerkkinä rytmi, eri instrumentit, sanoitus, tunnelma jne...)

Erittäin hyödyllistä**Neutraali****Erittäin haitallista****1.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

10.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---